

Glavna uredništvo: Ljubljana, Analijska ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Inzeratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190. Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42. Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:

Ljubljana: Knačjeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. vsak ponedeljek jutraj. — Naroka se posebej in velja po pošti prejemanja Din 4., po raznašalcih dostavljena Din 5.-mesečno. Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 68. Rokopisni se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

SREDNJA EVROPA IN MEDNARODNA GOSPODARSKA KONFERENCA

V začetku oktobra bo obiskal Beograd francoski trgovinski minister v svrhu poglobitve gospodarskih odnošajev s Francijo

Dunaj, 20. septembra. d. »Neue Wiener Tagblatt« objavlja iz Pariza vesti, po katerih izjavljajo v francoskih vladnih krogih, da se mora pri pripravi za mednarodno gospodarsko konferenco računati tudi s srednjo in vzhodno Evropo. V tem pogledu so bili zlasti važni sklepi stalnega sveta Male antante v Bratislavi. Prav tako domnevajo, da bodo tudi na bližnji konferenci držav rimskega protokola na Dunaju razpravljali o gospodarskih vprašanjih srednje Evrope.

Da bi proučil gospodarski položaj v Podunavju in se dogovoril o smericah sodelovanja srednje-evropskih držav z Nemčijo in zapadnimi državami, bo odpotoval francoski trgovinski minister Bastide v prvi polovici oktobra v Beograd ter bo posejil tudi Dunaj in Budimpešto. Kmalu nato se bo odzval vabilu za obisk v Rimu.

V Beogradu naj bi francoski trgovinski minister razpravljao o naslednjih zadevah:

1. o klirinškem dogovoru.
2. o razširjenju francosko-jugoslovenskih trgovinskih odnošajev.
3. o financiranju češkoslovaških dobav za jugoslovensko vlado.
4. o ureditvi rumunskih dobav nafte Jugoslaviji in pripravi potrebnega posojila v to svrhu.

5. o zgraditvi jugoslovensko-rumunske petrolejske rafinerije.

Kakor zatrjujejo v vladnih krogih, bo prišel k zaključnim pogajanjem v Parizu jugoslovenski min. predsednik dr. Stojadinović, ki bo potem odpotoval tudi v London, kjer naj bi se izvršilo financiranje rumunskih dobav nafte Jugoslaviji s finančnim sodelovanjem neke londonske bančne skupine. Iz teh razlogov se more tudi računati s francosko-rumunskimi in rumunsko-angleškimi pogajanjmi.

Namera francoske vlade, da bi predlagala sklicanje mednarodne gospodarske konference, zbuja veliko zanimanje tudi v ameriških trgovinskih krogih. Novoimenovani ameriški poslanik v Parizu, Bullitt, se bo sestel zaradi te zadeve z min. predsednikom Blumom in mu sporočil pobude Roosevelta, čegar prizadevanja streme k istemu cilju. Po neki washingtonski vesti se bodo pričeli pred koncem septembra francosko-ameriški pripravljani razgovori, na katerih se ima proučiti vprašanje sodelovanja Zedinjenih držav na mednarodni gospodarski konferenci. Trgovinski minister Bastide bo že v Zenevi razpravljal z angleškimi strokovnjaki o isti zadevi.

Naloge gospodarske centrale Male antante

Rim, 20. septembra. o. Glede na sklep o ustanovitvi gospodarske centrale Male antante poročajo tukajšnji listi, da bo pričela posloovati 1. oktobra. Sedež centrale bo v Pragi, podružnici pa v Beogradu in Bukarešti. Centrala bo predstavljala gospodarsko zvezo Male antante. Po vseh listih »Giornale d' Italia« bo naloga te gospodarske zveze ugotoviti, katere surovine lahko prevzame češkoslovaška industrija od Jugoslavije in Rumunije v zameno za dosežane dobave iz zapadnih držav. Gre predvsem za železo, baker in petrolej. Razen tega si bo prizadevala ta ustanova, da v splošnem ojači trgovinske zveze z ostalo srednjo Evropo.

Delbosove konference

Zeneva, 20. septembra. o. Francoski zunanji minister Delbos je imel tudi večkrat celo vrsto konferenc in razgovorov. Med drugimi se je sestel s turškim zunanjim ministrom Ruždi Arasom, z ruskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim ter s stalnim delegatom Jugoslavije pri Društvu narodov Subotičem.

Francija za sankcije proti Portugalski

Rim, 20. septembra. o. Iz Londona poročajo, da je na zadnji seji mednarodnega odbora za kontrolo nad izvajanjem nevtiralnosti napram Španiji francoski delegat ostro protestiral, ker se razprava ne udeležuje tudi zastopnik Portugalske. Portugalska do sledi na vsa tozadevna vprašanja še ni odgovorila. Francoska delegacija je nato predlagala, naj se zaradi njenega zadržanja proglase proti njej sankcije. Postopanje Portugalske v vprašanju nevtiralnosti napram dogodkom v Španiji ostaja čimdalje bolj čudno. V tukajšnjem tisku prevladuje mnenje, da izvršujejo države, ki imajo velik interes na zmagi španskih nacionalistov, neprestano pritisk na libonsko vlado, da bi zavlekla rešitev vprašanja, zgolj zato, da bi lahko preko Portugalske podpirale španske upornike.

Pribičevićeva oporoka

Beograd, 20. septembra. p. »Pravda« poroča iz Prage o konferenci zastopnikov bivše SDS, ki se je tamkaj vršila. Pri tem poudarja, da na sestanku ni bilo zastopnika HSS, čeprav se mudi v Pragi, pač pa ji je prisostvoval odposlanec demokratske stranke univ. prof. Božo Marković. Dopisnik »Pravde« poroča, da se ima po oporoki pokojnega Svetozarja Pribičevića intenzivno delati za čim tesnejše sodelovanje SDS in Davidovičeve demokratske stranke. Trdi se celo, da ima priti do fuzije med obema političnima skupinama.

Kjuseivanov na poti v Ženevo

Izjave predsednika bolgarske vlade o odnošajih z Jugoslavijo

Sofija, 20. septembra. p. Predsednik vlade in zunanji minister Kjuseivanov je večer ob 4.30 odpotoval v Ženevo na zasedanje DN. Na postaji so se od predsednika vlade poslovili člani vlade, več članov diplomatskega zbora in mnogo njegovih osebnih prijateljev.

Caribrod, 20. septembra. t. Predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Kjuseivanov je večer popoldne potoval z ekspresom skozi Caribrod v Ženevo v spremstvu šefa svojega kabineta dr. Milleva. — Med postankom v Caribrodu je sprejel v svojem kupeju vašega dopisnika, ki mu je med drugim izjavil:

Kakor vam je znano, potujem v Ženevo, kjer se bom udeležil z bolgarsko delegacijo zasedanja Društva narodov. Tam se bom sestel z zastopniki posameznih držav in bržkone tudi vaše države.

Na vprašanje, ali se bo sestel z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom dr. Stojadinovićem, je odgovoril:

Ce se ne bova našla v Zenevi, se bom na svojem povratku ustavil v Beogradu, da se ponovno sestanem s predsednikom vaše vlade dr. Stojadinovićem. Želim mu ob tej priliki izraziti svoje osebne simpatije ter spoštovanje proti njemu in vaši državi, o kateri imam najlepše spomine iz časa, ko sem bil predstavnik svoje države v Beogradu in ko se je začela nova doba v odnošajih med obema prijateljskima narodoma. Zelo se radujem, ker cvete politika zblizanja in prijateljstva v duši vsakega Bolgara in vsakega Jugoslavena. To dokazuje najbolje tudi prisrčni prijateljski sprejem naših arhierjev v Jugoslaviji. Bili so sprejeti v vsakem mestu najspontaneje in so se čutili v Jugoslaviji, kakor da bi bili doma. Tako se danes počuti tudi vsak Jugosloven v Bolgariji.

Na vprašanje, o čem bo razpravljal s predsednikom vlade dr. Stojadinovićem, se je ministriški predsednik Kjuseivanov nasmešnil, vendar pa je odvrnil:

S predsednikom vaše vlade bom govoril o vseh vprašanjih, ki zanimajo naši dve državi, v prvi vrsti pa bova govorila o vsem, kar je v prilog ojačenju miru na Balkanu in sploh, kar je v prilog svetovnemu miru. Upam in prepričan sem, da bo med nama, kakor tudi v času prejšnjih bojev, polno soglasje in popolna enodušnost v vseh vprašanjih.

Na vprašanje, ali bodo parlamentarne volitve v Bolgariji za gotov čas odgojene, je odgovoril:

Vlada je v svojem proglasu objubila bolgarskemu narodu poslanske volitve v mesecu oktobru. Za volitve je pripravljeno vse, kar je potrebno, in se bodo zato potekale izvršiti. O njihovi odgoditvi za sedaj ne more biti odgovora.

Na vprašanje, ali bo pri volitvah vlada nastopila z lastno listo, je odvrnil:

Vlada je izjavila, da pri volitvah ne bo nastopila in da ne bo postavila svoje liste, obstoja pa težnja, da se ne obnovijo stare stranke in da se volijo osebnosti, najboljši med najboljšimi, torej oni, ki niso partizani. Treba je omeniti, da bodo z ozirom na pripravljeno gradivo volitve v Bolgariji tajne.

Predsednik vlade je ostal še nekaj časa v razgovoru z vašim dopisnikom o splošnem položaju in se pred odhodom vlaka prisrčno poslovil.

Beograd, 20. septembra. o. Na svojem potu v Ženevo je poloval ponoči skozi Beograd predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Kjuseivanov, ki se bo na povratku v Sofijo ustavil v Beogradu za dva dni.

Izidi občinskih volitev

Ljubljana, 20. septembra. Zaradi prekomasacije občin, deloma pa zaradi razpusta dosedanjih občinskih uprav so se vršile danes naknadne občinske volitve v nekaterih občinah kamniškega in logaškega sreza. Opzijske skupine so deloma nastopile z enotno gospodarsko listo, deloma pa z listo JNS.

Dobrobitni rezultati so naslednji:

Podolji Logatec: volilnih upravičencev 612, volilo je 553 ali 90%; dobili so: gospodarska lista, nosilec dosedanji župan g. Grega Tršar 279, lista JRZ (Maček) pa 274 glasov.

Gorenji Logatec: volilnih upravičencev 305, volilo pa je 240 volilcev, to je 80%. Gospodarska lista, nosilec dosedanji župan Miroslav Papis, je dobila 123, lista JRZ

(Tomazin) pa 117 glasov. Skupno je torej dobila JRZ v obeh občinah 391, nacionalna gospodarska lista pa 402 glasova. Volilna udeležba je znašala povprečno 86,5%.

Devica Marija v Polju: JRZ 507, opzijska gospodarska lista pa 427 glasov.

Blagovica: Samo lista JRZ 201 glas; opozicija v tej občini sploh ni postavila svoje liste.

Tuhinj: JRZ 321, opozicija 125 glasov.

Dobrunje: JRZ 553, gospodarska lista 283 glasov.

Planina: podrotni rezultati se niso znani; verjetno pa je zmagala lista JRZ, ker so bili nacionalni glasovi razcepljeni na dve listi in sicer na listo dosedanjega župana Blažona in na listo posestnika Kivarte.

Jubilej Rdečega križa

Slovesna proslava 60 letnice jugoslovenskega Rdečega križa v Beogradu

Beograd, 20. septembra. p. Danes so po vsej državi svečano proslavili 60-letnico plodnega dela Rdečega križa. Kakor znano, je predsednik jugoslovenskega Rdečega križa Nj. Vis. knez namestnik Pavle. V času svojega 60-letnega delovanja je jugoslovenski Rdeči križ preživel mnogo težkih časov, v katerih je mogel razviti vso svojo plemenitost. Proslava 60-letnice je bila posebno slovesna v Beogradu, kjer so priredili v poslopju Rdečega križa in v Narodnem gledališču lepi svečanosti. V Narodnem gledališču je bila ob 10 dopoldne otvorjena slavnostna akademija, ki so ji prisostvovali poleg drugih kraljevskega namestnika dr. Ivo Perović, vojni minister general Marić, pravosodni minister dr. Subotić in prometni minister dr. Spaho, zastopniki raznih drugih ministrstev, predstavniki pravoslavne, katoliške in židovske veroizpovedi, poveljnik mesta Beograda general Tomić ter mnogi drugi dostojanstveniki.

Vojaških uradnikov, invalidov in rezervnih oficirjev general v p. Gligorije Jovanović, v imenu saveza SKJ in drugih nacionalnih organizacij dr. Miloš Dragić, v imenu Združenja jugoslovenskih žen pa gđ. prof. Draga Djurić.

Pomladke Rdečega križa je izvedel nekoliko simboličnih patriotskih slik, akademski pevski zbor pa je zapel več lepih skladb.

Vsi prisotni so odšli po akademiji v prostore Rdečega križa, kjer je bila otvorena razstava, ki predstavlja njegovo delo skozi šest desetletij do danes. Med drugim je razvidno, da obstoja v dravski banovini 52 sreskih in 289 občinskih odborov Rdečega križa.

Po otvoritvi razstave se je formiral veličasten spreved, ki je krenil skozi mesto in v katerem so bili mnogostevilni zastopniki Rdečega križa, beogradska šolska mladina, gasilska društva ter predstavniki ostalih patriotskih organizacij.

Svečanost v Zagrebu

Zagreb, 20. septembra. o. Danes so slovesno blagoslovili temeljni kamen novega doma Rdečega križa v Zagrebu. Doma je že dograjen do prvega nadstropja. Posvetitev je izvršil nadškof koadjutor dr. Stepić. Pri slovesnosti sta govorila ban dr. Ružić in nadškof dr. Stepinac, ki je posebno ostro nastopil proti vsem, ki delajo za novo vojno, ter proti komunizmu. Kralja je zastopal na svečanosti general dr. Manšelj, prisoten pa je bil tudi poveljnik IV. armije general Jurišić.

Kmetijski minister Stanković o likvidaciji kmetijskih dolgov

Sombor, 20. septembra. p. Danes je bilo v Somboru zborovanje JRZ, na katerem je govoril tudi kmetijski minister Stanković. V svojem govoru je navedel nekaj podrobnosti iz pripravljene uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Med drugim je izjavil, da bodo vse kmetičke menice, ki se nahajajo v zasebnih bankah in kmetijskih združjih, izročene likvidacijski državnim banki, tako da bodo prenehali sedanji odnošaji med kmeti in njihovimi upniki. Kar se tiče odplačevanja dolgov, se bo oziralo na njihovo

višino. Večji dolgovi se bodo likvidirali na poseben način, manjši pa zopet na drug način. Večji dolgovi se bodo tretirali individualno po plačilni sposobnosti dolžnikov. Kmetje, ki imajo nad 75 ha zemlje ne bodo zaščiteni. Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov bo izdana že v najkrajšem času.

O agrarni reformi je dejal, da bo definitivno likvidirana najkasneje do l. 1938. Likvidirana bo postopno v posameznih krajih, kakor bo najbolje v skladu z interesi naroda in države.

Kongres jugoslovenskih mest

Cetinje, 20. septembra. p. Dopoldne je bil na Cetinju otvoren kongres Zveze jugoslovenskih mest, na katerem zastopa 60 mest nad 80 delegatov, med drugimi tudi iz Ljubljane in Maribora. Kongres se je pričel ob 10. dopoldne v dvorani banke uprave ter so otvoritvi prisostvovali zastopnik kralja poveljnik zelezne divizije general Talić, zastopnik predsednika vlade podban Jevtić in mnoge druge ugledne osebnosti. Kongres naj bi manifestiral solidarnost vseh mestnih občin, zlasti v vprašanjih, ki so

ostala zadnje čase še nerešena, predvsem glede občinskih statutov, ki naj bi nudili najširo samoupravo mestnih občin. Volitve občinskih uprav z neposrednim tajnim glasovanjem, izpremembe zakona v pogledu zaščite zakonito pridobljenih pravic mestnih uslužbencev, kakor tudi uveljavljanja zakona o zagotovitvi eksistentnega minimuma. V začetku zborovanja je pozdravil zborovalce tudi župan ljubljanske mestne občine dr. Adlešič.

Rumunska kraljica Marija v Beogradu

Beograd, 20. septembra. p. Davi ob 9. je prispela v Beograd Nj. Vel. rumunska kraljica Marija. Na postaji v Topčideru so jo sprejeli Nj. Vel. kralj Peter, Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej, zastopniki vojaškega in civilnega kraljevskega doma, osobe rumunskega poslanstva in mnogi drugi odličniki. Popoldne ob 18. sta rumunska in naša kraljica odpotovali preko Splita v Miločer. Na postaji so se poslovili Nj. Vel. kralj in oba kraljeviča, kraljevska namestnika dr. Perović in Stanković, vojni minister Marić, prometni minister Spaho, osobe rumunskega poslanstva in drugi.

škega prometnega urada, poveljnik letališča in več oficirjev. Po kratkem postanku je nadaljeval svojo pot z letalom v Atene, kjer bo ostal približno dva tedna.

Hlinka dr. Benešu

Praga, 20. septembra. AA. V Pístantih se vrši kongres slovaške ljudske stranke, ki mu predseduje msgr. Hlinka. S kongresa so poslali predsedniku češkoslovaške republike dr. Benešu, ki se sedaj mudi v Bratislavi, brzojavko, ki pravi med drugim:

Slovaška ljudska stranka vam izraža o priliki vašega obiska v slovaški prestolnici spoštovanje in vdanost slovaškega naroda ter vam zagotavlja, da lahko naša država v dneh dela kakor tudi v času obrambe naroda vedno računa na nas. Naj Bog blagoslovi delo, ki ga izvršujete v interesu slovaškega naroda.

Brzojavka je bila na kongresu sprejeta z viharim odobravanjem.

Bolgarski avtomobilisti v Beogradu

Beograd, 20. septembra. p. Bolgarskim avtomobilistom, ki so prispeli v Beograd, je priredil danes predsednik občine Hič banket. Nekateri izmed njih so prisostvovali tudi svetani akademiji Rdečega križa v Narodnem gledališču. Jutri ob 9. bodo nadaljevali svojo pot v Novi Sad.

Toledo v plamenih

Oblegani uporniki se še vedno branijo, čeprav jih neprestano obstreljujejo iz topov in strojnih

Madrid, 20. septembra. AA. Iz Toleda poročajo, da je vladno topništvo ves dan bombardiralo razvaline Alcazarja ter zgradbo bivšega vojaškega poveljništva, ki so jo uporniki večkrat z nenadnim napadom zavzeli. Vladne čete so v zgodnjih urah evakuirale omni del Alcazarja, ki so ga zavzele. Okrog poldneva je general Asenzio, poveljnik republikanske vojske, ki je ponoči pripeljal v Toledo, odredil, naj pripravijo velike brizgalne cevi in benicin, da bi ga brizgali na poslednja zatočišča upornikov. Miličniki so ukaz izvršili pod zaščito ognja, ki so ga spalnji ljubljani lovarski na zgradbo vojaškega poveljništva. Ko so miličniki prispeli do zgradbe in ko so že pričeli polivati iz benicinom, so uporniki nenadoma izvršili izpad in se po kratki borbi potolstili cevi z benicinom ter jih naperili proti vladnim postojankam. Sicer jim namera ni uspela, toda poskus miličnikov je propadel. Uporniki so takoj nato prešli v protinapad in potisnili miličnike nekoliko nazaj. Ze popoldne se je razvila nova krvava borba sredi eksplozivnih granat in dinamičnih bomb. Miličniki so prisilili upornike, da so se umaknili v kleti, kjer so se vgnezdili okrog svojih strojnih. Miličniki so zasedli vse vhodne v kleti. Topovi kalibra po 155 mm, s katerimi so dolje bombardirali zgradbo, so utihnili, posebnim oddelki miličnikov, sestavljen iz iberskih anarhistov, pa so izkopali v kletno steno zgradbe veliko luknjo in vrgli v notranjost 10 dinamičnih patron. ki pa niso napravile mnogo škode, ker so temelji zgradbe iz granita in so židovi zelo debeli. Kljub temu so uporniki nehali streljati. Obleganje zgradbe se nadaljuje.

Toledo je v plamenih in ni požara pogasil niti hud naliv, ki je trajal večeraj popoldne skoro celo uro. Od daleč mesta sploh ni mogoče opaziti, ker ga zakrivajo gosti oblaki dima.

Na fronti pri Talaveri so vladne čete ponovno z vsi silo napadle uporniške postojanke. Več vladnih letal je preletelo Toledo in preganalo uporniška letala, ki so skušala pomagati upornikom na bližnji fronti.

Čileški poslanik je kot začasni doyen diplomatskega zbora v Madridu izvršil večeraj zadnji pokuš, da se rešijo ženske in деца v Toledo. Predlagal je premirje za 24 ur. V Burgos je poslal brzojavko, v kateri je zahteval, naj nacionalna junta odredi upornikom v Alcazarju, da izpustijo iz trdnjave ženske in deco, ki naj bi prišle pod zaščito diplomatskega zbora.

Tudi v Oviedu in Teruelu se uporniki še vedno upirajo vladnim miličnikom, čeprav sta obe mesti že hudo poškodovani zaradi neprestanega obstreljevanja.

Na cesti proti Madridu v bližini vasi Fuencarai so našli truplo vojvode Verague, edinega potomca Krištofa Kolumba.

Ultimat generala Mole branilcem Bilbaa

Saint Jean de Luz, 20. septembra. d. General Mola je poslal branilcem Bilbaa ultimatum, v katerem jih postavlja pred izbiro med brezpogojno predajo ali pa brezobzirno ofenzivo. Odgovor zahteva za noč.

Tisoč moč kolona generala Mole je baje zavzela mesto Zumayo, oporišče Baskov.

Italijani zasedli Mallorco?

Barcelona, 20. septembra. AA. Tukajšnji list »Solidaridad Obrera« poroča, da se je na balearskem otoku Mallorci izkrcal večji oddelek italijanskih čet, tako da je sedaj ves otok dežansko v njihovi oblasti. Na mnogih zgradbah se vijejo poleg španskih tudi italijanske zastave. Vrhovni poveljnik na otoku je stvarno italijanski poročnik vojnega broda Rossi. List pravi nadalje, da so po poslednjem napadu

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 20. septembra. Danes je bila Ljubljana delezna pač najlepše nedelje, kakršno si človek lahko želi proti koncu septembra. Ze v jutrnjih urah se je nad mestom razlilo sonce, kakor da smo sredi poletja, in velika množica mešanov je pohitela v okolico in proti savskim bregovom, da še enkrat okusi sladkosti, za kakršne je narava sicer odprta samo v juliju in avgustu.

Propagandni teden Rdečega križa

Snoči in danes je Ljubljana na prav dostojen način uvedla propagandno slovesnost tedna RK. K svečani predstavi v dramskem gledališču se je snoči zbrala množica občinstva, med katero smo opazili tudi lepo število odličnih predstavnikov državnih, vojskih, mestnih in kulturnih inštan.

Večer je otvorila vojaška godba s praznično nastrojeno uverturo, nato pa je izpregovoril podpredsednik banovinskega odbora RK inspektor G. Wester in v imenu organizacije izrekel iskreno dobrodošlico vsem prisotnim. Poudaril je, da je RK naša prva, najstarejša in najbolj razširjena in s posebnim zakonom zasnovana humanitarna organizacija. Letos 6. februarja je poteklo 60 let, odkar so v Beogradu, v glavnem mestu tedanje kneževine Srbije, ustanovili srbski Rdeči križ, ki se je po končani svetovni vojni in po izvršenem narodnem uedinenju prenesoval v društvo Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Zakon o RK, ki mu je bil navdvo sankcija dal blagopokojni Viteški kralj, in pravila, ki so osnovana na njem, določajo vse dobrodelne naloge, ki naj jih društvo vrši v vojni, a zlasti še v mirni dobi. Po svetovni vojni je RK postal vsestranska humanitarna ustanova, ki se z idejno in gmotno pomočjo udejstvuje povsod, kjer človeška solidarnost zahteva, da se nesrečnikom priskoči na pomoč v primeru velikih elementarnih nezdod, kakor so poplave in potres, lakota in epidemije. Samaritanski tečaj za vzgojo bolničarjev in bolničarko so po vseh večjih krajih naše banovine vzgojili že lepo število samaritanov in samaritanek, med katerimi prednjači ljubljanski samaritanski odred.

Ob priliki velikih poplav ki so pred desetimi leti ogražale ljubljansko okolico in druge kraje v Sloveniji, je ljubljanski RK razdelil prizadetemu prebivalstvu nad pol milijon v gotovini, živilih in blagu. Glavni odbor pa je naklonil za dva milijona breobresnih posojil prebivalcem, ki so jim vde porušile domove. Teh posojil je bilo deležnih nad 100 nesrečnikov. Ti primeri jasno izpričujejo, kako vrši RK svoje naloge v mirnem času. Vsi želimo, da bi se Rdečemu križu ne bilo treba več udejetvovati v vojni, saj mu beda in trpljenje v sedanjih mirovni, a vendar nemirni, socialno in gospodarsko razvzani dobi nalagata vse preveč dela. Zato bi bilo nujno potrebno, da se v RK združijo vsi dobri in pošteno misleči ljudje, ki imajo dobrohljivo srce in radodarno roko in so obenem pripravljeni, da postanejo zavedni, vztrajni in neomajni glasniki človečanstva. Jubilej naše humanitarne organizacije proslavimo pač najprimerneje na ta način, da vsakdo po svojih močeh pospešuje njen razvoj, da se prijavi za rednega člana in da propagirajo idejo RK v svojih vrstah. Ob 60letnici lahko društvu iskreno čestitamo za njegovo dosedanje uspešno delovanje in mu želimo, da bi v enaki meri uspešno tudi v bodoče.

V svojo je svoje človekoljubne naloge. Svoj govor je inspektor G. Wester zaključil z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji in predsedniku RK Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu.

Poslušalci so govor inspektorja G. Westera sprejeli z živahnim odobravanjem, nato pa so člani narodnega gledališča predvajali v režiji Cirila Rabeveca znano Rostandovo protivno dramo »Vest«. Predstava, ki so jo igralci podali na resnično mojstrski način, je napravila na vse prisotne najgloblji vtisk.

Danes se zastopniki RK na vseh prometnejših križiščih zbirali prostovoljne prispevke v humanitarne namene in naše občinstvo se je na pfav časten način odzvalo njihovim prošnji. Na terasi nad kavarno Emona je na čast akcijemu tednu RK priredila vojaška godba promenadni koncert, ki mu je pred pošto in po sosednih ulicah pristovovalo veliko število občinstva. Vse kaže, da bo RK v svojem jubilejnem letu izvedel svoj propagandni teden na še posebno manifestativne način.

Pasja razstava na velesjmu

Za tiste, ki so kljub izredno lepemu vremenu ostali v mestu, pa je Jugoslovenski kinološki savez poskrbel s svojo peto mednarodno razstavo psov vseh pasem na velesjemem prostoru svojevrstno atrakcijo. Razstava, na kateri se je zbralo nad 200 eksperimentalne človeku najbližje, obenem pa tudi najbolj sorodne živalske vrste, je bila za odlično ljubljansko družbo v resnici pomemben dogodek. O podrobnostih pa na žalost ne moremo poročati, ker ni bila novinarska radovednost na tej sicer vsesplošno zanimivi prireditvi prav zaželena. Na velesjmu je bilo med pasjim lajem, med pivom, vinom in kranjskimi klobasami, s katerimi je bilo udeležencem prav lepo potroženo, najboljše razpoloženje, dva izmed navzočih ljubiteljev psov pa so morali prepeljati na kirurški oddelek, ker so jima najodličnejši izmed razstavljencev malo preveč od blizu potipali nosove in mezinice. Predsednik razstavnega odbora je predsednik Jugoslovenskega kinološkega saveza, narodni poslanec in odvetnik dr. Ivan Lovrenčič.

Lepa razstava sadja in povrtnine na Viču

V proslavo 10letnega obstoja marljive vsške prodružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva je bila danes dopoldne v telovadnici narodne šole otvorena prva razstava sadja, povrtnine in cvetlice. Razstavo je otvoril predsednik prodružnice vet. svetnik G. Pravoslav Rebek. V svojem lepem govoru je omenil 10letno plodno delovanje prodružnice, ki se je iz skromnih začetkov razvila v eno izmed najpomembnejših prodružnic dravske banovine. V prvih letih je bilo zanimanje za prodružnico še majhno, posebno živahno delovanje pa se je začelo leta 1930. Danes ima vsiška prodružnica nad 130 članov nasprotni 37 v prvem letu, kar je vsekako lep napredek.

Iskreno se je G. predsednik zahvalil vsem ustanoviteljem prodružnice za njihovo požrtvovalno delo, posebno toplo zahvalo pa je

izrekel odbornici ge. Vekoslavi Benčanovi, ki že deset let neumorno deluje v odboru in ki jo je prodružnica izvoila za svojo častno članico. V znak priznanja njenemu delu ji je G. predsednik izročil krasno častno diplomo med toplimi ovacijami vseh navzočih. Ginjena se je G. Benčanova zahvalila za izredno pozornost in objubilja, da bo še nadalje delovala po svojih skromnih močeh za napredek prodružnice. G. predsednik je nato podal še nekaj smernice za uspešno delovanje prodružnice in razglasil razstavo za otvoreno.

Po predsednikovem govoru so čestitali

Velika topilnica v plamenih

V noči na danes je iz neznanega vzroka začela goreti topilnica železa v Vranici pri Topuskem — Lastniki, naši ožji rojaki, imajo okoli dva milijona škode

Sisak, 20. septembra. Sinoči ob 20. zvečer je nenadoma začelo goreti premogovni skladišče železovarne v Vranovini pri Topuskem. Ogenj se je silno naglo razširil tudi na sosednja poslopja in v kratkem je bila vsa tovarna zajeta v morju plamenov.

Topilnica v Vranovini je bila za primer požara jako slabo oskrbljena z gasilnimi napravami in tudi samo selo nima požarne brambe, tako da so bili ljudje, ki so prihili od blizu in daleč gasiti in reševati, proti ognju skoraj brez moči. Podjetje je na hitro organiziralo svoje delavce, ki so prinašali vodo v vedrih iz bližnjih vodnjakov, ali ta primitivni način gašenja je ostal popolnoma brez efekta. Ker je ogenj zavzemal čedalje večji obseg, je podjetje poklicalo na pomoč gasilce iz 54 km oddaljenega Siska, Karlovca ter iz bližnjega sela Gline. Siseški in karlovski gasilci so prihili na kraj požara v rekordnem času pičilih dveh ur s svojimi modernimi motornimi brizgalnami, dočim se gasilci iz Gline klicu na pomoč niso hoteli odzvati, ker vlada med njimi in med topilnico neki nesporazum.

Spoznamo se iz leta 1929., ko je v topilnici tudi nastal ogenj, pa takrat podjetje gasilcem ni hotelo plačati 35.000 Din stroškov, ki so jih imeli gasilci pri intervenciji.

Skladišče, v katerem je požar izbruhnil, je 73 metrov dolga stavba, v kateri je bilo spravljeno 150 vagonov premoga. S tega skladišča je preskočil ogenj še na sosednja skladišča, ki jih je do danes opoldne že troje do tal pogorelo. Ogenj divja z nezmanjšano silo in se je bati, da bo zajel še druga premogovna skladišča in morda tudi glavno poslopje topilnice, ki je le nekaj metrov oddaljeno od gorečih skladišč. Topilnica v Vranovini je last Rudarske družbe in topilnice Petrova gora in so nje glavni lastniki Slovenci Milan Gruden inž. Leo Kavčnik iz Ljubljane in Valentin Tič iz Kamnika. Škoda, ki jo trpi podjetje se že zdaj ceni na okroglo 2 milijona Din. In jo bo mogoče le deloma kriti z zavarovalnino. Ker ogromnim zalogam gorečega premoga ne bo mogoče tako kmalu priti do živega, bodo morali gasilci bržkone še 14 dni ostati na pogorišču, da preprečijo morebitno ponovno vzplamtanje požara.

Mariborska kronika

Maribor, 20. septembra. Solčna nedelja na prehodu v jesen je izvalila precej mariborčanov v okolico, da je precej živahno zaživelo po pohorskih in kozjaskih postojankah in drugat priljubljenih mariborskih izletnih točkah.

Jesenski nastop Sokolov

V množicah je prišel sokolski Maribor na letno telovadišče Sokola I., kjer je bil danes jesenski nastop mariborskih sokolskih društev. Ob napovedani uri se je izpred Narodnega doma razvil spoved na letno telovadišče, kjer so posamezne ednice lepo izvajale posamezne točke obširne telovadnega sporeda, pri čemer so bili vsi nastopajoči deležni viharnega priznanja navzočne množice, zlasti naši vrli olimpijci in gojenci tukajšnje inženjerske podoficirske šole.

Mariborska mladina za Rdeči križ

V veliki dvorani Uniona se je zbrala dopoldne mladina osnovnih, srednjih in strokovnih sol, da prisostvuje slavnostni akademiji sreskega odbora Rdečega križa. Prireditelj je bila toliko pomembnejša, ker se je v običajno vsakoletno akademijo praznovala obenem tudi 60letnica Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Na akademiji je nastopil govoreči zbor dekliške osnovne šole, nato pa je predsednik sreskega odbora RK narodni poslanec G. dr. Jančić orisal RK kot človekoljubno narodno ustanovo, ki skrbi v vojnem času za ranjence, v miru pa sodeluje pri vsaki dobrodelni akciji. S slavnostne akademije, ki jo je obiskalo nad 5.000 učencev in učenk, dijakov in dijakinj, sta bili odposlani vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in prvemu predsedniku RK kraljevine Jugoslavije

Odlična nizozemska novinarka v Ljubljani

Ljubljana, 20. septembra. V Jugoslavijo se je pripeljala odlična nizozemska novinarka, ga. Wijnakends Francken-Dyserincnkova, ki bo na mednarodnem ženskem kongresu v Dubrovniku predsedovala komisiji za tisk. Ustavila se je v Ljubljani in imela informativen razgovor z načelnikom jugoslovenske tiskovne komisije. Prišla je po pozdravit tudi nekateri druge članice ženske zveze.

Ga. Franckenova, ki je kot novinarka in predsednica tiskovne komisije prepotovala že mnogo dežel, prihaja v Jugoslavijo prav posebno rada. Z možem, ki je tudi novinar, je bila že dvakrat pri nas in rada poudarja, da je kot mlada novinarka v predvojnih letih baš na naših tleh spoznala, koliko nepoštenosti ima politična čaršija. Ko se je l. 1908. Avstrija pripravljala na svečano aneksijsko Bosne, sta tudi g. in ga. Franckenova začela zanimati za ta dogodek. Prišla sta v Sarajevo kot dopisnika amsterdamski listov. Gospa je bila razočarana, ko je slavnostnega 8. oktobra opazila po sarajevskih ulicah le nekaj 7 do 8 zastav in nenavadno tišino prebivalstva. Ogorčena pa je bila, ko je potem čitala v nemških listih, kako so hvaležni Sarajevčani pozdravljali avstrijske rešitelje z morjen zastav in okrašenimi okni. Takrat je začela domnevati, da mora biti na tem političnem činu vendarle nekaj nepoštenosti. Tako se ji je zbudilo zanimanje za avstrijsko-jugoslovenski problem. Ode tad pa do danes čuti do Jugoslavije prav posebno simpatije, saj je kakor je naglasila, sama pripadnica malega naroda, ki mora še danes čutiti premoč velikih narodov.

L. 1931. je prišla ga. Franckenova drugič v našo državo, in sicer na povabilo nizozemsko-jugoslovenske trgovske zbornice. »Takrat« je pripovedovala, »sem občutila ponos, da sem v službi nizozemskega novinarstva. Naše časopise pojmuje svojo nalogo skrajno pošteno in je nepodkupljivo. Ko so prišli vaši zastopniki vabiti amsterdamske liste, naj pošljejo k nam svoje poročevalce, so vsi listi odklonili to ponudbo, češ: podkupiti se ne damo, pristanjskih poročil ne objavljamo. Vaši odposlan

podružnici k 10letnemu jubileju za osrednji odbor ravnatelj g. Humek, za mestno občino G. Kozamernik in ostali predstavniki društev in prodružnic.

Udeleženci so nato šli v telovadnico, ki je izredno okusno okrašena s cvetjem, z zastavami in s sliko Nj. Vel. kralja Petra II., ter si ogledali prvo razstavo vsike prodružnice. Po izjavi strokovnjakov je razstava krasno urejena in dela čast prodružnici kakor tudi razstavljalcem. Razstava je imela že danes veliko število posetnikov. Odprta bo ves teden in bo zaključena v nedeljo 27. t. m.

Tudi Zagreb je imel svojega padarja

Zagreb, 20. septembra. Sarajevska policija je aretirala 26-letnega Salaha Gjaferovića, po rodu iz Bosanskega Broda, ki je v Zagrebu lažni zdravnik pod imenom dr. Slavka Sudarevića na originalen način zdravil ljudi. Mladi mož je bil šele nedavno odsedel pet mesecev, ki ga ni bilo prišlo za mazaštvo. To pa ga ni izpametovalo, da se ne bi spet posvetil svojem staremu poklicu.

Zdravil je vse bolzni, celo pijanost za pijanost je dajal kinin, česar posledica je bila, da so pacienti dobivali še večjo žejo. Zlomljene roke je lečil kar s praški Vmcs je neki ženski objubil ženitev, izvabil od nje večji znesek in odpotoval v Sarajevo, kjer so ga prijeli.

Ob vznožju Pohorja je prišlo sinoči med fanti do tepeža. Pri tem je v splošni gneči udaril nekdo 36letnega hlapca Ljudevita Ferencsa s petrolejko s toliko silo po glavi, da so Ferencsa z 18 cm dolgo rano na obrazu morali mariborski reševalci prepeljati v bolnišnico.

Nesreča in tepež

Sinoči so našli v Kosačkih v bližini Velejeve gostilne nezavestnega 22letnega delavca Dobroslava Stojilkovića z nevarnimi poškodbami na glavi in levem stegnu. Ob njem je ležalo popo črna razbito kolo. Ko so mariborski reševalci obudili Stojilkovića k zavesti, ni vedel Stojilković ničesar izpovedati, kaj in kako se je prav zgodilo. Nekateri ljudje so izpovedali, da ga je povozil neki avto, ki pa je nemoteno nadaljeval svojo pot in izginil v noč.

Ogenj na deželi

Pri posestnici Geri Zorčevi v Vanetinih v Slovenskih goricah je v gospodarskem poslopju nastal ogenj, ki je v kratkem času upepelil ves objekt. Zgoreli so vsi letošnji pridelki, gospodarski stroji in dve svinji. Škoda, ki jo trpi Zorčeva, znaša okoli 30.000 dinarjev.

Ne stopaj po mojem svetu!

Ljubljana, septembra. Kmetje so trdovratni za svojo zemljo in zelo občutljivi, če kdo posega v njihove pravice. Mairenkosti vzroki so povod za dosmrtna sovraštva v soseski in za tožbarjenje od prve do zadnje instance od pokolenja, ki je pričelo spor, za morda prav do poslednjih potomcev. Da tudi pred sodiščem požejene svoje spore skozi več instanc prav tako radi kakor meščani in inteligenčni sloji sploh, to so dokazali večkrat in ponovno tudi to pot, ko se je mali kazenski senat skoro vse dopolnje mudil s samimi prizivi nezadovoljnih strank. Zelo zanimiv je bil ta-le primer:

Pred sodnikom poedincem sta hkratu opravila kmet Janez Janežič in kmetica Uršula Miklič razpravo, v kateri sta vsak obenem sodelovala kot toženj in tožitelj zaradi dogodka, ki sta ga vsak po svoje opisovala tako-le: Janez je prepovedal Urši postopanje po svojem svetu. Ko je Urša ogledovala svojo ajdo, ki je mejila na Janezovo zemljišče, se ji je Janez postavil po robu. S hrbotom obrujen k njej in z stegenjema rokama jo je opozoril: »Po mojem svetu ne boš hodila!« Tedaj, pravi Janez, je Urša v jezi pograbila kamen in začela z njim obdelovati Janeza po hrbtu tako močno, da mu je tudi zdravnik lahko izstavil izpričevalo o podplutbah. Med obdelovanjem pa je kričala: Jaz te smem, ti pa mene ne! In mu je postregla tudi s primernimi povskami. K vsemu temu, trdi Janez, ji on ničesar ni storil, le z eno roko se je otepal.

Urša pa drugače: Ko si je hotela ogledati svojo ajdovo njivo, ji je Janez zaprl pot in ko se ni vdala in je hotela naprej, jo je porinil na tla, naravnost v njeno lepo zorečo ajdo. Med prerivanjem ji je celo izbil zob, da je zelo krvavela. Zmerjala ga ni, kaj šele tepla!

Oba sta navajala piše dogodka. Ena je stala 200 korakov daleč, druga le 50. a za slednjo so govorili, da je zapita in zaostalega razuma. Sodnik poedinec je tudi dobil tak vtis o tej priči, ki bi bila edina mogla malo posvetiti v prave okoliščine mejaškega spopada. Toliko pa so le vse priče osvetlile ta dogodek, da je mogel sodnik razsoditi: da sta oba kriva; toda Janez je izbil Urši zob, ker je bil k temu izzvan in je ravnal v silobranu, zato je vreden oprostitve. Urša pa ga je grdo žalila in pošteno nabila, zato bo plačala 200 Din kazni.

No, pa niti Janez, niti Urša nista bila zadovoljna s sodbo in sta se pritožila. Pojavila sta se pred malim kazenskim senatom s svojima zagovornikoma. Sedla sta vsak na svoj konec dokaj dolge zatočene klopi, kjer udobno sedi včasih tudi po pet obtožencev. Tako sta že na zunaj pokazala, da sta si v neizbrisi jezi in ura je sedla tako na kraj, da je skoro izgubila ravnotežje in je bilo videti, da bi bila rada sedla še dalje od Janeza, če ne bi bilo mahoma zmanjkalo klopi.

Maščevanje nad bivšo ljubico

Francoški zdravnik za zobe Replat je pri nekem obisku v vili zdravnika Boyerja v Martinyja usmrtil ženo prefekta departementa Aube go. Moyonovo. Ustrelil je nanjo dvakrat iz samokresa. Potem, ko je Moyonovo ubil, je hotel ustreliti še sebe. Replat je imel pred nekaj leti, ko je bil Moyon policijski podprefekt, z njegovo ženo ljubavno razmerje. Sedanja drama predstavlja čin maščevanja, s katerim se je hotel zdravnik osvetiti svoji bivši ljubici.

Objave

Jugoslovensko-bolgarska liga v Ljubljani poziva člane, da se udeležijo danes ob 9.30 na glavni postaji sprejema bratskih bolgarskih veterinarjev. Pripeljejo se z brzim vlakom iz Zagreba. Iz Ljubljane se odpeljejo 23. t. m. zjutraj v Split. Točen čas odhoda bomo naknadno javili. Odbor JBL.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Izpričala sta kakor prvič, oba zatrjujoč popolno nedolžnost glede očitkov. »Ampak to je le čudno, da ste se pustili kar tako-le

Izboljšajmo naše obrtno nadaljevalno šolstvo

Preteklo leto je stopila v veljavo uredba o strokovnih nadaljevalnih šolah. V teku leta so se pokazale mnoge pomanjkljivosti, a glavna je ta, da je uredba enaka za vse polprolje naše države. To seveda ne more biti ustrezno, ker imamo v naši banovini osemletno šolsko obveznost, med tem ko je v južnih banovinah običajen le še štiritleten šolski obisk.

Na poziv ljubljanske sekcije JUJ so se zbrali nedavno v Ljubljani učitelji iz kakih 20 krajev naše banovine, kjer imajo obrtno nadaljevalne šole. Vseh šol, ki so namenjene izobrazbi našega obrtnega in trgovskega naraščaja, pa je v naši banovini okrog osemdeset.

Predsednik odseka za obrtno nadaljevalno šolstvo pri sekciji JUJ g. Josip Ambrožič iz Ljubljane je podal pregledno sliko stanja sedanjega šolstva, kakršnega nam je ustvarila sedanja uredba. Ugotovil je med drugim, da pomeni nova uredba za našo banovino nazadovanje. Nujno bo potrebno spet uvesti pripravljani razred, v katerem naj dobe mladi vajenci podlago za strokovno izobrazbo. Mnoge nevsčnosti povzročajo tudi doseđani predpisi, ki zahtevajo, da mora vsak učitelj v začetku šolskega leta vložiti kolkovano prošnjo za poučevanje na obrtnih šolah, da si vsi ti učitelji posecali uradne tečaje in so prejeli za poučevanje na obrtnih nadaljevalnih šolah oblastveno priznanje izpričevala. Na podlagi teh prošenj izdaja ministrstvo prosvete vsako leto razporede za posamezne učitelje in predmete. V bodoče naj bi se prepuščale interne razdelitve dela učiteljskim konferencam na posameznih šolah.

V banovinskem šolskem odboru doslej ni nobenega zastopnika učiteljstva, med tem ko so v odboru zastopniki oblastev in raznih strokovnih organizacij. Rešujejo se šolska in metodna vprašanja brez učiteljstva. Vsakoletno vlaganje prošenj naj bi se opustilo in dovoljenja naj bi veljala v bodoče vsaj za triletno periodo.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upravitelji obrtnih nadaljevalnih šol. Ministrstvo naj izda za bodoče le okvirni zakon, naša banška uprava pa uredbo šole po anketi z našim učiteljstvom.

Kakor ne ustreza razmeram na naših obrtnih nadaljevalnih šolah uredba, tako niso ustrezni niti učni načrti, ki so stopili istočasno v veljavo. Teh učnih načrtov, ki so veljavni za vsa država, ni mogoče spraviti v življenje niti pri nas, kjer imamo osemletno šolsko obveznost, tem manj je to mogoče v tistih banovinah naše države, kjer obiskujejo šolarji osnovno šolo le 4 leta. Naposled je bila izrečena želja, naj se tvarina v merkantilnih in risarskih tečajih za to učiteljstvo prilagodi snovi in potrebam na teh šolah.

Učiteljski zbor se je bavil še z ostalimi členi uredbe in je ugotovil, da sedanja uredba ne ustreza stanju, na katero smo spravili to šolo na Slovenskem. Zato naj se izda nova uredba, o kateri naj bodo prej zaslišani razni strokovnjaki in praktiki, zlasti učitelji in upr

Sportna nedelja

TUDI V PODSAVEZNI LIGI SE JE PRIČELA BORBA ZA TOČKE

V Ljubljani, Celju, Mariboru, Čakovcu in Kranju so podsavezni ligaši dobili, odnosno zgubili prve točke — Tudi II. razred v prvenstvenem tekmovalstvu

Včeraj so se pričelo prvenstveno tekmovalstvo tudi v podsavezni ligi, in sicer v Ljubljani, Celju, Mariboru, Čakovcu in Kranju. V naslednjem poročilu:

Reka : Olimp 3 : 0 (1 : 0)

Rečani so zmago popolnoma zaslužili, dasi niso dali običajne močne igre. Bili so v vseh vrstah bolj povezani, napad, v katerem je bil zopet najboljši rutinirani Erman, se je razigral šele v drugem polčasu, zlasti po rošadi Slanina-Prijatelj; do tedaj pa je bila leva stran napada izrazito slaba. V halnih sta bila na mestu oba stran ska krilca, srednji krilec je bil v svojem poslu precej pošasten. Obramba je bila v splošnem dobra. Posla ni imela mnogo, vratar je dvakrat uspešno posegel v tok dogodkov in rešil.

V splošnem so dali Vičani tehnično boljše igranje. Igralo se je zelo fair. Do polčasa je igra potekala enakomerno po obeh polovicih igrišča in je bila povsem odprta. Po zneje, posebno po drugem zgoditku, so Rečani goste potisnili v skrajno obrambo.

Celjani so imeli v prvem prvenstvenem nastopu v Ljubljani precej spono. Bili so sicer hitri, tudi postrvalni. V startu so protivnika celo nadkrijevali. Le v napadu ni bilo nobenega reda. Ta del moštva je bil najslabši in gre izgubljena bitka vsa na njegov račun. Halfi so igrali defenzivno, pri tem delu so bili i dobri i postrvalni, v obrambi sta bila zelo dobra vratar in levi branilec: vratar je imponiral s svojo hladnokrvno presojajo položaja, tekmo razvoja dogodkov je imel priliko ubraniti par zelo težkih žog.

Pol ure je preteklo do prvega zgoditka. V 32. min se je stvorila pred celjskim golom gnječa, iz katere je utegnil Cankar potisniti usnje v mrežo. Do konca polčasa se par Ermanovih strelcov, vendar brez učinka. Po odmoru se je igra bolj razgibala, zlasti so Vičani bili živahniji na delu. V 26. min. je Erman izredno lepo preigral Cankarja, ki je njegov predložek neubranljivo poslal v mrežo. Sedaj so Celjani povsem klonili in se posvetili samo še obrambi nemu delu. Reka je na polju povsem prevladovala. V 30. min. prav lepa kombinacija reškega napada. Prijatelj pride na strel in postavi rezultat. Do konca igre oslanelo Rečani v premoči, de njihov napad ne zba zaradi svoje počasnosti izkoristiti situacij, deloma je tudi celjski vratar čuječe na svojem mestu in prepreči marsikatero nakano reškega napada.

Sodil je g. Deržaj zelo dobro.

Ljubljana jun. : Reka rez. 5 : 0 (3 : 0)

V predtekmi je naraščaj Ljubljane po zelo dobri igri gladko odpravil viško rezervo, ki so bili sicer fizično v premoči, zastajali pa so tehnično. Sodil je g. Kos dobro.

Prireditvi na igrišču Reke je prisostvovalo okoli 300 ljudi, manj kot je bilo pričakovati. Poslednja poletna nedelja je bila pač prelepa.

Hermes : Slovan 3 : 1 (1 : 1)

V zelo neinteresantni igri in pred skoraj prazno hišo so Šiškarji odvezeli zaslužen Slovanu obe točki. Toda igra dolgo ni bila odločena. Slovanovci so celo bili precej časa v vodstvu, in dasi so igrali v prvem polčasu proti močnemu vetru in z defenzivno taktiko, ni kazalo, da bodo šli z igrišča brez točk.

Slovan je po mnogobrojnem prizadevanju dosegel prvotnost. Kar je nudi na igrišču, ga za to ne kvalificira Gotovo ma boljše moči na razpolago, slabo sprejevalo tekmo pa je moral izstopiti srednji krilec, branilec igrali dve tekmi zapovrsti. Med pa si je izstavlil s tem, da mu je moral desni kor zaradi službe ni imel časa, da bi igral do konca. A tekma je po Slovanovi zasli začela dobre pol ure po določenem času. Za bo-toče nastane bo treba malo več dela in organizacije, s mo na sebi ne gre ne v drugem ne v prvem razredu.

Sicer je bilo v Slovanu marsikaj narobe. Kopal, ki igra sicer branilec, je nastopil v napadu, kjer se ni uveljavil. Sploh je bil napad ves slab razven Doberleta, ki je bil edini pozitiven človek v vsem moštvu. V halnih je stvar nekoliko držal koncni Uhan, ki je bil v splošnem tudi precej neroden. Obramba je imela mnogo dela in je igrala ostro, toda uspešno.

Hermenezi klub zmagi niso bili mnogo boljši. Nastopili so v pestri postavi, v kateri je bila kolikor toliko na mestu ožja obramba in desna stran napada. Stranska krilca sta deloma zadvovala, vse drugo je bilo globoko pod povprečnostjo. Šiškarji so imeli dober del igre v rokah, pred golom pa so ustvarili bore ma'o situacij: mnogo manj od nasprotnika, ki pa ni znal izkoristiti niti najprejstih stvari. To je Šiškarjem prineslo zmago.

Uvodne poteze so Šiškarje privedle pred Slovanov gol, nato pa so Slovanovci dvakrat pritiskali v nasprotno smer. V 2. min. je obramba Hermesa že odbila drugi napad, toda žoga je nekako prišla do Daburlela, ki je od kakih 30 metrov opalil in pre senetil vratarja, 1 : 0 za Sl. Že po par minutah je Brodnik izkoristil nervozno v Slovanovi obrambi in izenačil, 1 : 1. Polem je do konca polčasa igra potekala v glavnem na Slovanovem prostoru, ne da bi Šiškarji izbili kak kapital iz tega. Po odmoru je bila igra sprva odprta, Slovanovi napadi so bili mnogo bolj nevarni od Hermesovih, le v skrajnih potezah so bil Slovanovci nemogoči. Do vodstva so Hermesovci prišli v 22. min. po enajstki, ki jo je zakrivil Marchiotti. Pretvoril jo je precej nesigurno, Brodnik, 2 : 1 za H. Tik pred tem je zapustil igrišče Uhan, po 10 min. mu je sledil še Marchiotti ta pa na sodnikov nasvet. V borbi z oslabilim nasprotnikom, ki je igral samo še z devetimi

ljudmi, je naposled dosegel Hermes po Brodniku še tretji zgoditek in s tem dokončni rezultat.

Sodil je g. Jordan.

Hermes rez. : Slovan rez. 2 : 0 (2 : 0)

V predtekmi, h kateri Slovan ni mogel postaviti kompletnega moštva, in ki je potekla zelo dolgočasno, so Hermesani zasluženo zmagali. Sodil je g. Dorčec.

Celje : Atletiki 2 : 0 (1 : 0)

Celje, 20. septembra. Na igrišču pri Skalni kleti se je popoldne vršila z veliko napetostjo pričakovana prva prvenstvena tekma, v kateri je zasluženo zmagovalo Celje. Na igrišču je bilo oko li 500 gledalcev.

Obe moštvi sta predvajali dobro tehnično in kombinatorno igranje. Celje pa je bilo prodornejše ter igralo z večjo vztrajnostjo in poživalnostjo. Ožja obramba Atletikov je bila na mestu. Vratar je rešil mnogo kočljivih situacij, napad pa je bil premalo odločen.

Celje je igralo bolj povezano ter je imelo tudi krepkejši napad ter je začelo takoj pritiskati ter ustvariti več kočljivih situacij, toda vsakokrat se je žoga odbila od prečke. V zadnji tretjini prvega polčasa so se Atletiki znašli, toda obramba Celja je uspešno čistila. V 43. min. je sodnik diktiral proti Atletikom enajstmetrovko, ki jo je Dobraj poslal v mrežo. Po odmoru je Celje ponovilo in Atletiki so začeli pritiskati ali niso dosegli zgoditka V 30. min. se je položaj izpremenil in Celje je stalno v nadmoči. V zadnji min je Pfeifer postavil končni rezultat. Tekma je bila lepa in fair.

Sodil je g. Bizjak iz Maribora zanesljivo.

V predtekmi je rezerva Železničarja porazila rezervo Rapida 6 : 1 (3 : 0).

Železničar : Rapid 6 : 0 (5 : 0)

Maribor, 20. septembra. Po manj zanimivih prijateljskih tekmah se je danes pričelo v Mariboru tekmovalstvo za prvenstvo LNP. Otvorilni tekmi, ki je bila danes popoldne na igrišču Rapida, je prisostvovalo komaj okoli 500 gledalcev.

Velike borbe te tekma ni prinesla. Potekla je temperatno z izjemo druge po lovice prvega polčasa, v glavnem pa se je odigrala na polovici Rapida. Posebnih fin nes ni pokazalo niti eno, niti drugo moštvo. Borba ni niti za trenutek prekoračila okvira izrazitega lova za točkami. Rezultat sam ustreza potoku igre, kajti Železničar je pretežno večino tekme prevladoval tako očitno in napadal s toliko silo, da je uspel, ki je došel največji nad lokalnim tekmeccm, pošeno zaslužil. Moštvo Železničarja je predstavljalo homogeno celoto. V obrambi ima trio, ki je zanesljivo. Halfi so ves čas opravili odlično napadalni posel in so bili tudi v defenzivi dobri. Napad je sicer imel težko stališče v borbi z dobro nasprotno srednjo linijo. Ko pa se je preil preko le ovire, je prišlo pred nasprotnikovim golom do zelo kočljivih situacij. Moštvo se povečini odlikuje z dobro tehniko, koristnim startom, dobro igranje z glavno in velikim razumevanjem za primerno pasiranje.

Rapid se išče. Že v prijateljskih tekmah ni hotelo funkcionirati v napadu in še vedno se za ta del moštva ne najde posrečena solucija. Na današnji tekmi se je napad pokazal z najslabše strani. Posamezniki ne znajo stopati, kombinatorno so bili skoraj vsi pod kritiko, žoge sploh ne znajo držati. Iz takih porabljenih žog, kot jih je ta napad dobil od zadaj, bi bil katerikoli drugi napad sigurno izbil kak zgoditek. V toliko gre zasluza za neuspeh moštva, izključno na rovaš mizerne igre napada. Krilci so bili edini del moštva, ki je bil svojemu nasprotniku enakovreden. V drugem polčasu sta stranska krilca sicer precej ponušila in leko se je skrčila aktivnost na defenzivno delo. Ožja obramba je precej ponušila od nekdanje sigurnosti. Vratar je nekaj žog odlično lovil, v prvem polčasu pa si je privoščil nekaj težkih napak. Branilca sta le redko čistila dobro, poleg tega pa je bil levi branilec nesiguren v startu.

Prvi gol je padel v 17. min. po Konradu. V 19. min. je sodnik izključil zaradi foula levo krilo Rapida, V 22. min. je Pavlin povišal na 2 : 0, v 34. min. Francež iz daljave 40 m na 3 : 0, v 35. min Pavlin na 4 : 0, v 44. min pa isti igralec na 5 : 0. V drugem polčasu je postavil končni rezultat v 32. min. Lesnik.

Sodil je g. Macoratti iz Ljubljane objektivno in strogo.

Čakovečki : Maribor 3 : 1 (1 : 0)

Čakovec, 20. septembra. ISSK Maribor je moral danes odigrati svojo prvo prvenstveno tekmo na vročih čakovečkih tleh. Mariborčani so se zelo nesrečno borili ter pustili obe točki domačinom.

Igra je bila vseskozi izenačena. Nekoliko lepšo kombinacijsko igranje so pokazali Mariborčani. Tehnično nadmočje pa so domačini izenačili s poživalnostjo in elanom, s katerima vrlinama so si priborili prvi dve točki.

Čakovec je imel svoje najboljše moči v obrambi, dočim je napad igral bolj na prodore. Mariborčani so v polju pokazali lepo kombinacijsko igranje, toda v kazenskem prostoru nasprotnika se napadalcii niso izkazali. V splošnem je bila igra z obeh strani precej fair.

Sodil je g. Lukežič iz Ljubljane v splošnem dobro in objektivno.

Korotan : Amater 8 : 1 (5 : 1)

Kranj, 20. septembra. Na današnji prvenstveni tekmi sta obe moštvi pokazali zelo slabo igranje. Amater je nastopil z več rezervami, Sodil je g. Sketelj.

II. razred

Splošni podsavezni zapovedi za starejši jesenski del prvenstva se je seveda radevolje pokoril tudi ljubljanski drugi razred, v katerem sodeluje osem klubov. Prvo nedeljo je še najbolj izkoristil Jadran, ki je dosegel proti Korotanu največji rezultat dneva. V splošnem so potekli dogodki na drugorazrednih tleh zelo mirno, le slaba forma nekaterih moštvev je kar očistnjalralci pač še niso prišli iz svoje »kopalne forme«, po nekaterih nedeljah bodo že zopet bolj pri stvari.

Jadran : Korotan 4 : 0 (2 : 0)

Na Jadranu so odigrali tekmo v najhujši dopoldanski vročini. Tekma je bila v skladu s pripeko zelo mlačna in je dala komaj srednji drugorazredni nogomet. Igo je zaslužen odločil v svojo korist Jadran, ki je bil za toliko boljši od protivnika, kolikor je v rezultatu izraženo. Tekmo je sodil g. Joksič.

Dvojna prireditve na Slovanu.

V prvi tekmi sta igrala lanska rivala za boljši placement v spodnji polovici hiše, Svoboda in Mars. Marsovci so bili sprva na boljšem in so do polčasa vodili z 1 : 0, čeprav so bili Svobodaji po igri že tedaj močnejši. Po odmoru je Svobodasem uspešno rešiti eno točko in je ostal rezultat z 1 : 1 neodločen. Svobodaji so bili boljše moštvo, med njimi je bil najboljši na terenu Sinkole. Sodil je g. Betešto.

Sledila je tekma med Grafiko in novim drugorazrednim klubom Mladiko. Pričakovati je bilo, da bodo Grafikačarji sigurno

Drugo kolo državnega prvenstva

„Manjši“ klubi se držijo dobro — Jugoslavija zopet poražena — Slab dan za Zagreb

Včeraj se je vršilo drugo kolo državnega prvenstva, ki je prineslo nekaj presenečenj ter je precej izpremenilo tabelo. Gradjanski je padel s 1. na 5. mesto. Na čelo tabele se je postavil z lepo goliferenco BSK. Sarajevska Slavija si je z nepričakovano zmago ohranila svojo pozicijo na 2. mestu. Ljubljana ni igrala, pa vendarle ostala na 4. mestu. Zelo se je popravila osijska Slavija, ki je prišla z 9. na 6. mesto. Tudi Hašk je padel. Brez točk ostanejo torej trije klubi, ki so se razvrstili na koncu tabele, in sicer Jugoslavija, Hajduk in Concordia, od katerih je zlasti zadnja neprijetno iznenadila, ker v dveh tekmah ni zabila niti enega gola, prejela pa jih je že osem.

Tabelica izgleda sedaj takole:

BSK	2	2	0	0	6	0	4
Slavija S.	2	2	0	0	5	2	4
Bask	2	1	1	0	4	3	3
Ljubljana	1	1	0	0	2	1	2
Gradjanski	2	1	0	1	6	4	2
Slavija O.	2	1	0	1	4	5	2
Hašk	1	0	1	1	2	2	1
Jugoslavija	2	0	0	2	3	5	0
Hajduk	2	0	0	2	1	3	0
Concordia	2	0	0	2	0	8	0

V naslednjem poročilu:

BSK : Concordia 5 : 0 (3 : 0)

Zagreb, 20. septembra. Današnji visoki poraz Concordie je predvsem zakrivil slabi napad Zagrebčanov. Concordia ni nastopila kompletno. Predvsem je manjkal Valjarevič.

V 21. min. je Tirnanič dosegel vodstvo za BSK. V 29. min. kornar proti Concordiji, takoj nato pa postavil Moša s pasiranim neubranljivim strelom na 2 : 0. V 42. min. prodre Glišović in centriral. Žogo dobi Tirnanič, ki jo odda prostemu Moši in ta postavi na 3 : 0. V drugem polčasu je Božović v 28. min. zabil četrti gol, v 31. min. pa postavi isti igralec končni rezultat.

Slavija O : Gradjanski 4 : 3 (1 : 0)

Osijek, 20. septembra. V burni in ostri tekmi je moral Gradjanski pustiti svojemu nasprotniku obe točki. Po končani igri je tajnik Gradjanskega Jakopič sporočil, da bo Gradjanski vložil protest proti verifikaciji tekme, ker sodnik Stepanović ni priznal regularnega gola Medarica, in sicer šele na nasvet stranskega sodnika. Savezni sodniki, ki so bili na tekmi, so se stavili na razpolago Gradjanskemu. Igralec Gradjanskega Pogačnik si je zlomil roko.

Slavija S : Jugoslavija 3 : 2 (1 : 0)

Sarajevo, 20. septembra. Na današnji tekmi so bili domači ves prvi polčas v premoči. V 44. min. je desno krilo Slavije Manuel dosegel vodstvo. V drugem polčasu so prvih deset minut prevladovali Beograjčani. Igrali so zelo ofenzivno, toda Slavija se je dobro branila. V 2. min. zabije Rajčič drugi gol. Minuto kasneje zmanjša Zečević na 2 : 1. Izenačenje je prišlo v 26. min. po Šijačiću. Zmagonosni gol pa je v 43. min. zabil Rajčič.

Simpatičen izgled dame!

Največ pripomorejo k temu rodno negovani zobje s

CIMEAN

odlično zobno kremo!

zmagali. Izkazalo pa se je, da je favorit igral izredno slabo, po potoku igre niti bi bil zaslužil neodločenega rezultata, kajti Mladika je dober del igre prevladovala. Do polčasa je bila Mladika s'cer v vodstvu 1 : 0, na koncu pa glasi rezultat 2 : 2. Sodil je g. Vidic.

Slavija : Moste 3 : 2 (2 : 2)

V Mostah je gostovala Slavija in odnesla po boljši igri zasluženobe točki. Slavijaši so bili v vseh linijah boljši od protivnika, vsakako boljši kot se da v o tem rezultatu soditi. Vodstvo tekme je bilo poverjeno g. Kušarju.

Laško : Jugoslavija 3 : 2 (1 : 1)

Celje, 20. septembra. Danes popoldne se je vršila drugorazredna prvenstvena tekma med Laškim in celjsko Jugoslavijo. Laško je v tehniki in v članu prekašalo nasprotnika in zasluženozmagalo.

V prvem polčasu je bila igra izenačena, po odmoru pa je Jugoslavija popustila ter igrala brez vsake volje.

Sodil je g. Reinprecht točno in objektivno.

Aretacije delavskih voditeljev v Italiji

Rim, 20. septembra. V zvezi z nedavnimi dogodki v Italiji, zlasti pa z raznimi pojavi v delavskih vrstah, ki kažejo očito nezadovoljstvo delavstva s faš. s tim režimom in s stalnimi vojnimi grožnjami Italije, se doznavajo še naslednje podrobnosti:

Ob priliki zaključnega govora Mussolinija po velikih manevrih v južni Italiji, so v vseh tovarnah namestili zvočnike, da bi moglo tako tudi delavstvo uživati veličino italijanskega imperija in njegove oborožene sile. Pri tej priliki pa je prišlo v mnogih tovarnah do velikih demonstracij. Preiskave so odkrile tajne komunistne celice celo v fašističnih organizacijah in v sami vojski. V zvezi s tem je bila aretirana cela vrsta delavskih voditeljev, med drugimi Matteo Archi, Luigi de Colare, prof. Carlo Cremona in odvetnik Cesare Bartucci.

Odkrita komunistična zarota v Belgiji

Bruselj, 20. septembra. d. Policia je prišla na sled široko razpredeni revolucionarni zaroti proti državi. V Bruslju, Charvillitu, Monsu, Liegu in mnogih drugih krajih je izvršila policija preiskave pri voditeljih revolucionarne socialistične stranke ter zaplenila obsežne dokumente, ki jih obremenjujejo. Iz teh dokumentov je razvidno po poročilih listov, da je hotela revolucionarna socialistična stranka oborožiti delavske množice ter osnovati delavsko množico, da bi izvedla državni prevrat ter osnovala v Belgiji nekakšno sovjetsko državo.

Popolna preosnova japonske vojske

Tokio, 20. septembra. V. Vodstvo armade je včeraj objavilo šestletni načrt za oboroževanje japonske armade za popolno reorganizacijo japonske vojske. Načrt predvideva v ta namen nad tri milijarde jen izdatkov, in sicer 300 milijonov za prihodnje leto in po 600 milijonov vsako nadaljnje leto. Za prihodnje leto bodo na ta način znašali vsi za vojsko določeni izdatki eno milijardo in 600 milijonov jen (ali nad 20 milijard Din).

Kdo bo de Chambrunov naslednik v Rimu

Pariz, 20. septembra. b. Sedanjí francoski poslanik v Rimu de Chambrun bo upokojen zaradi starostne meje, ki jo določa novi zakon. Kot kandidata za njegovega naslednika se imenujeta sedanjí francoski poslanik na Dunaju Puaux in šef severnoafriškega oddelka v zunanjen ministrstvu grof Saint-Quentin.

Naraščanje upora maroških plemen

London, 20. septembra. b. Posebni dopisnik »News Chronicle« v Tangerju poroča, da upor domačih plemen v španskem Maroku čim dalje bolj narašča. Čete generala Franca morajo posegati po skrajnih sredstvih. Doselej so justicirali že pet poglavarjev Kabilov v El Rifu ter osem poglavarjev domačih plemen v rebalekem pasu. Čim več maroških čet pošiljajo Francovi namestniki v Španijo, tem bolj očitna je tendenca domačih plemen, da se popolnoma osvobodijo izpod španske nadoblasti.

Gibraltar, 19. septembra. b. Zaradi izgredov, ki so nastali v Malagi, sta odplula proti luki angleška križarka »Queen Elisabeth« in rušilec »Anthony«.

Bivši kralj Alfonso se vrne v Španijo ?

Milan, 20. septembra. b. Semkaj je prispel s Koroškega bivši španski kralj Alfonso XIII. Poznanost je zbudilo dejstvo, da je kralj takoj po svojem prihodu odšel v avtomobilski klub, kjer je nakupil več avtomobilskih zemljevidov. V političnih krogih domnevajo, da je to v zvezi z načrtom bivšega španskega kralja, da se vrne v Španijo, čim bi zvedel, da je zmaga upornikov neizogibna.

Katalonija bo proglasila samostojnost

Barcelona, 20. septembra. d. Katalonska vlada pripravlja splošno mobilizacijo. Nove čete bodo takoj danes na razpolago madridski vladi. Na drugi strani obstoja namen katalonske vlade, da proglasi v primeru poraza madridske vlade neodvisnost Katalonije, ki jo hoče braniti z orožjem. V Barceloni računajo na možnost inozemske pomoči ter se širijo govornice, da namerava katalonska vlada stopiti v tem pogledu v zvezo z Italijo.

Ostale nogometne tekme

Dunaj: Austria; Rapid 1:1 (0:0), Wacker; Libertas 3:1 (2:0), Hakoah; FAC 3:3 (2:1), Admira; Sportklub 3:0 (1:0), Vienna; Post-sport 2:1 (2:1), Favoritner AC; FC Wien 3:1 (1:0).

Praga: Viktorija Plzen; Bratislava 2:2, Slavija; Rusy 10:0, Nachod; Kladlo 3:2, Sparta; Zidenice 2:0, Plzen; Viktorija Žižkov 5:2, Prostějov; Moravská Slavija 6:1, Rim; Fioyantina; Napoli 1:1, Bologna; Barj 2:2, Ambrosiana; Novara 5:3, Juventus; Lucchese 1:1, Genova; Lazio 4:1, Milano; Alessandria 4:1, Torino; Triestina 2:0, Roma; Sampierdarena 3:2.

Oslo: Danska; Norveška 3:3.

Kolesarsko državno prvenstvo

Zagreb, 20. septembra. Na 150 km dolgi progi Ljubljana - Zagreb se je danes vršila tirka za kolesarsko prvenstvo Jugoslavije. Start je bil v Ljubljani na Dolenjski cesti, cilj pa v Zagrebu na Ribarskem otoku. Državno prvenstvo si je osvojil Brežčan Prosenik Gustav, ki pa je član HKB v Zagrebu. Rezultati so bili:

1. Prosenik (HKB) 4:46.52, 2. Oblak (Ljubljana), 3. Simonović (Železničar, Zagreb), 4. Pokupec (Gradjanski), 5. Rozman (Maribor), 6. Ormuž (Železničar), 7. Pavličič (Slavija, Varaždin), 8. Ivković (Gradjanski), 9. Gartner (Ljubljana), 10. Dukanović (HKB), 11. Valant (Ljubljana), 12. Predović (Gradjanski), vsi v istem času, 13. Kadeti tri minute kasneje.

ASK Primorje (Centralni odbor). Od borova seja danes ob 20.30 v restavraciji Zvezde.

Iz SK Ljubljane. Drevi ob 20 seja upravnega odbora v klubski sobi, Bethovrova 9, prišljice levo.

Pomorska pogajanja Anglije s skandinavskimi državami

London, 20. septembra. AA Včeraj so se nadaljevala pomorska pogajanja med Veliko Britanijo in skandinavskimi državami. Uradno poročilo pravi, da se hočejo strokovnjaki skandinavskih držav pri teh pogajanjih poučiti v vseh podrobnostih pomorske pogodbe, ki so jo sklenili v Londonu l. 1936, da bi mogli s svojimi vladam pripraviti nadaljnje predloge glede morebitnega pristopa k tej pogodbi.

Žena v sodobnem svetu

Ženska občinska volilna pravica H kongresu Zveze mest v kraljevini Jugoslaviji na Cetinju

Ko pravkar zborujejo naši župani na Cetinju in pretresajo spremembe in dostavke občinskega zakona na podlagi predložene resolucije zveze uprave, ki zahteva, da se prizna tudi ženskam aktivna in pasivna volilna pravica, ne bo odveč, če se malo pomenuje o tej pravici, ki je ena izmed najstarejših zahtev ženskega gibanja.

Ze okrog leta 1868, je rekla Henriette Goldschmidtova: Imamo občinske očete, kje pa ostajajo naše občinske matere?

Delovno območje mestnih občin se je polagoma širilo na socialnem, vzgojnem in zdravstvenem področju. Ženske so spoznale, da te naloge ne zahtevajo samo birokratske modrosti ob pisalni mizi, ampak tudi živega človeškega umevanja. Ako so hoteli nuditi obččinam v tem oziru svojo pomoč, so občinski naleteli na zapreke. Določbe o občinski volilni pravici so izključevale žensko od direktnega sodelovanja. Pasivna volilna pravica, to je, da bi bile lahko izvoljene v občinsko zastopstvo, jim ni bila priznana. Bile so dovoljene le izjeme pod gotovimi pogoji po nekaterih deželah. Pravice teh so bile vezane na posest ali davčne dajatve. Osebnost izvrševati je v največ primerih niso smele. Volilne upravičenke so smele poslati na volišče moške namestnike, ki so oddali svoj glas v ono skrinjico, kakor je bilo naročeno, ali pa ne.

V onih deželah in mestih, kjer so imele ženske možnost, osebno udeleževati se volitev, so bile te ugodnosti vezane na toliko dostavkov in klavzul, da se je večina odrekala izvrševanju svojih pravic. Notranjo usmerjenost raznih zakonov in določb, ki izključujejo žensko od gelovih pravic, zrcali dejstvo, da se je znašla ženska v teh primerih vedno v družini miloščincev, zločincev, bankrotnikov in skrbilencev.

Ko je spoznalo žensstvo važno nalogo, kakor bi moralo vršiti v občinski upravi, je skušalo zrušiti v raznih agitacijskimi sredstvi zakonske zapreke, ki so ovirale njeno delo. V vsestranskim družinim praktičnim delom, je hotelo dokazati svoje delovno sposobnost, da si naposled utvo samo pot do mesta, ki mu po vsi pravici pripada. Pri tej agitaciji so se odlikovale razne ženske organizacije za žensko volilno pravico. Prejele so predavanja, širile letake in brošure ter budile samozavest volilk. V krajih, kjer so pridobile volilno pra

vico, so razposlale na tisoče vprašalnih pol, raznih formularjev in pozivov med volilne upravičenke, da se udeležijo volitev, ker so se hotele zavarovati pred očitkom, da se ženske same ne zanimajo za javno življenje. Na podeželju so širile v posebnih mapah vzgojni in poučni material, ki bi naj pospeševal v dolgih zimskih večerih razumevanje za delo žene v občini. Tej pripravi so sledile potujoče komisije, ki so ne-tile znova iskre vzbujenega zanimanja.

Tudi v cerkvenih vrstah so pospeševale to gibanje. Nemška evangeličanska ženska zveza je delovala pod devizo, da ni samo v interesu ženske, ampak tudi splošnosti, da pridobi ženska čimveč vpliva v občini.

Težnja za poklicnim udejstvovanjem ženske in ureditev ubožnega in socialnega skrbstva v smoupravah sta podpirali to gibanje. One ženske, ki so se iz lastne iniciative že leta in leta udeleževale na karitativnem in socialnem področju, so bile med prvimi, ki so razumeli važnost občinskih pravic. V svojem delu so neprestano zadevale na ovire zaradi nezumevanja odločujočih faktorjev. Četila so se omalovaževane in ponižane. Spet drugje so se opozarjale meščanke, kako nesmiselno zapravljajo svoje življenje. En del preživlja svoj čas v brezdeležju in brez vsebine, drugi del se pa razdaša v ponižujočem delovnem vrvežu za blagor splošnosti med poklicem, gospodinjstvom in materinstvom. In zakaj vse to? Ker si meščanka ne zna osvojiti in priboriti onega mesta v javnosti, ki ji pripada.

Največ odpora proti sodelovanju ženske je bilo zaslediti v vrstah srednjih in nižjih instanc raznih socialnih uprav, četudi niso bili močnejši razlogi in ugovori, kakor da meli navzočnost žensk zato, ker so zbovovalci vaeni katenja pri svojih sejah, kar bi morali po njih mnenju glede na ženske opustiti. Toda kljub vsem ugovorom in odporom je vendar naraščalo sodelovanje žensk po občinah, po mestih in podeželju pri častnem in plačanem delu.

Kako je pa pri nas? Pozornost vsega prebujenega jugoslovenskega žensstva je danes osredotočena na kongres reprezentantov mest. Pričakuemo, da bodo naši župani zastavili vse sile tudi v korist druge polovice svojih občam — žensk s tem, da sprejmejo soglasno predloženo resolucijo mest.

Minka Krofta

Mednarodna konferenca dela in ženske

Pri Društvu narodov je gotovo najvažnejša ustanova Mednarodni urad dela, katerega namen je dosegati socialne pravico glede delovnih pogojev v najširšem smislu, torej glede plač in mezd, odmere delovnega časa in socialnega varstva delojemalca. Čeprav ustanova še daleč ne dosega svojega smotra, so med članicami Društva narodov vendarle države, ki se vsaj kolikor toliko držijo konvencij, tako da vendarle ni vsa socialna zakonodaja samo na papirju kakor marsikje drugod.

Zadnje konferencie Mednarodnega urada dela se je udeležilo 50 držav s 400 zastopniki delojemalcev, delodajalcev in vlad. Od vseh zastopnikov je bilo samo 17 žensk, med temi štiri delegatke delojemalcev, ostalih 13 so poslale vlade posameznih držav, večinoma kot strokovne svetovalk. Sialna delegatka švedske države je gospa Kerstin Hesselgrenova, ki je predsednica komisije, ki se bavi z delavskimi dopusti. Frida Millerjeva pa je stalna delegatka države Newyorka, ki se bavi posebej z vprašanjem družinskih doklad s socialnega vidika. Razen teh je prisostvovala konferenci tudi šest obrtniških nadzornic iz Anglije, Danske, Francije, Španske, Irske in Norveške.

Poročilo, ki ga prinaša septembarska številka glasila Mednarodne ženske zveze (Bulletin du Conseil international des Femmes) prica, kako sposobne so ženske za te vrste socialno delo, kako si prizadevajo poglobiti se v razmerje posameznih delovnih skupin in v njihove zahteve. Tu niso gole številke statistik, ki so največkrat potvorne in so le verna podoba naš zbirokratizirane dobe, temveč je opisano življenje s potrebami živih ljudi, ki jim je treba pomagati.

Z globokim razumevanjem je preučeno vprašanje mezd, prikazani so vzroki zniževanja, konkurenca med delavci, ki so navezani le na svojo delovno silo, in med onimi, ki so še napol kmetije in se navadno zadovoljujejo z manjšimi plačili; dalje konkurenca ženskega in otroškega dela z moškim. Mednarodni urad dela se dobro zaveda, da je treba take nezdružne razmere odpraviti, zaveda se pa tudi svoje nemoči, dokler države ne bodo resnično socialno usmerjene.

Prav tako dokazuje ženska zastopnica pri Mednarodnem uradu dela potrebo plačnega dopusta za vse delovne ljudi ne samo s socialnega, temveč tudi s kulturnega in psihološkega vidika. Čeprav je upravičenost te zahteve splošno priznana in v mnogih državah tudi v načelu sprejeta, je vendar v nekaterih delovnih kategorijah čedalje slabše v tem pogledu in delojemalci izgubljajo še tisto, kar jim je bilo že priznano. Saj se dobe drugi delavci in nameščenci, ki nimajo takšnih zahtev! Zato se teh določb delodajalci mnogokrat tudi tam ne držijo, kjer so jih na papirju priznali.

Tudi vprašanje štirideseturnega delovnega tedna posvečuje ženske pri Mednarodnem uradu dela posebno pozornost ter si prizadevajo dokazati, da je skrajšanje delovnega časa spričo napredujoče racionalizacije nekaj povsem prirodnega, a spričo naraščajoče brezposelnosti socialna nujnost. Če se delodajalec tako ogromno okoristi s pridobitvami tehnike, zakaj naj bi delavec trpel od nje samo škodo? Skrajšani delovnik je bil v načelu sprejet že na konferenci Mednarodnega urada dela l. 1935, zdaj pa je treba preučevati možnost realiziranja v posameznih delovnih panogah. Kaže, da bo v mnogih državah ostalo samo pri preučevanju. Italija, ki se je spo-

četka najbolj zanimala za to vprašanje, se letošnje konferencie sploh ni udeležila. Pač pa izdeluje Francija zakonsko uredbo o štirideseturnem delovnem tednu.

Mednarodni urad dela pripravila tudi anketo o brezposelnosti žensk pod vodstvom gospe Phibertove, strokovnjakinje za vprašanje o ženskem delu. V ta namen je omenjeni urad zbral iz vseh držav podatke o položaju žensk v raznih delovnih

panogah s posebnim ozirami na enakost, odnosno razliko delovnih pogojev glede moških in ženskih delovnih moči.

Vobče je Mednarodni urad dela zadnje leto redno objavljaj poročila o položaju žensk v raznih poklicih in v industriji, ki so dobro služila v borbi proti zapostavljanju žensk v službi. Vsekako ima delovna žena doslednega zaščitnika v Mednarodnem uradu dela, pri čemer imajo nemalo zaslug ženske, ki tamkaj sodelujejo.

znamk, varnostni znaki, na katere pazi esmo zbiralec — specialist. Enako je tudi s tako imenovanimi številkami plošč, ki jih odkrijemo pri Veliki Britaniji in Japonski.

Iz akvaristove torbe O ribogojnicah z domačimi ribami

Kakor si osvaja pomlad nizavje, hrabe in planine z zelenjem iz dolin navzgor, tako se spušta jesen s hribov navzdol, ohlajajoč pri tem ozračje prav občutljivo, kakor smo to doživeli tekoče jeseni, ko nas je iznenadila padec vodne toplote od 25 na 18 stopinj, da so se začele nekatere toplodivnice prav sunljivo zibati z vsem telesom. V tem pogledu so gojitelji domačih rib pač na boljsem, kajti domače ribe prenoso prav lahko letošnje toploto, ki je na površini plitkih stoječih voda čisto celo 30° in več, pa tudi hlad tik nad ničlo; prenoso torej razliko skoraj tridesetih stopinj, če se toplota polagoma dviga ali znižuje, med tem ko učinkuje pri toplodivnicah znižanje toplote izpod 15° navadno katastrofalno.

Isto, kar smo rekli o domačih ribicah, velja tudi za nekatere naše rastline. S kakšnimi ribami in rastlinami je torej treba naseeliti mrzlovodne akvarije, da bi vse tudi v neogreti sobi dobro uspevalo? Naravno, da si izberemo najmanjše vrste rib, med katerimi pride kot prvi v poštev naš ljubki pezdirk, ki ne zraste čez 7 do 8 cm in ki je ena izmed najzanimivejših rib, ker zaupa ikrica svoje ikre živi školjki, kjer se mladiči izležejo ter jo takoj kot popolnoma razviti in zelo okretni zapuste. Pezdirkoma denemo v akvarij 5 cm dolgo školjko, ker so barve samec brez nje bolj medle. Pezdirk je zaradi ob straneh stisnjeneja, na hrbtu in trebuhu enakomerno izbočena trupa in zaradi svoje pestrosti za časa drsti naša najlepša ribica.

Druga majhna, po dolžini ne 10 cm presegajoča ribica podolgovate, valjaste oblike, s temnim rjavoolivnatim brbotom in belim trebuhom je radovecni, živahni, naglji in nagli pisanec. Tretja tudi ne čez 10 cm dolga ribica je kačelica ali polžača s kačastim, ob straneh stisnjanim trupom, rjavorumenom haljo, okrašeno z vrsto temnorjavih peg na bokih in hrbtu. Pri nas žive tri vrste kačelice; navadna, balkanska in dolga, ki zraste do 15 cm. Navadna ima črno piko na korenu repne plavuti, balkanska pa dve zakrivljeni črti. Zelo majhen je tudi rjavorumeni, s temnejšimi pegami ob bokih okrašeni globoček s po eno tipkalno na vsaki strani gobčka. Pripada talnim ribicam in ne zraste čez 12 cm. Iste velikosti je pisanka, podolgovata, na hrbtu in trebuhu rahlo izbočena, modrikasto siva ribica s široko črno pego od škrg do repne plavuti. Vse ostale naše ribice so večje in pripravne le za večje akvarije, če jih namravamo gojiti več let. Sicer pa so mlajše rdečočke, rdečeperke, koreslji, linji, zelenske, kleniči, androge, ploščici in podusti tudi prikladni za manjše akvarije.

Zdaj si izberimo nekaj trdnih rastlin. Morava je plavajoče rastlina in kljubuje tudi mrazu. Jesenski žabji las in vodna grebenska sta zeleni tudi pod ledom. Po vodni mah ki rase v sopskih in raznih predmetih v vodi, zeleni zlasti pozimi. Neke vrste rmanca in podvodno streluše uspevajo v toploti 5 stopinj, pljučnik pa pri toploti 8° zelo dobro.

S črno barsko zemljo ni treba štediti; čim več je, tem toplejše je v akvariju. Zemljo je treba s pritiskom zgostiti, nanjo je vsuti 2 cm debele plast mivke, zatem pa vsaditi rastline, poravnati dno s ponovnim nasipanjem mivke, da tvori posevno 10 do 15° nagnjeno ravnilo. Naposled je pokriti vse dno z močnejšim papirjem s malo navzgor zakrivljenimi robovi, nanj pa viliti polagoma 10° toplo vodo do roba akvarija. Ko smo papir polagoma dvignili, je delo končano. Akvarij stoji 14 dni pokrit s šipo. Medtem so se rastline prijele. Za vsako 6 cm dolgo ribo je treba računati 3 litre vode. Ljubitelji vodožitja, ki si bodo uredili svojo sobno ribogojnico na opisani način, bodo gotovo zadovoljni.

FILATELIJA

Kako zbiramo znamke

Z lepilom ali brez njega

Ali naj bi nerabljenim znamkam sploh pustili lepilo ali ne, o tem si razna mnenja zelo nasprotujejo. Tisti, ki se potegujejo za lepilo, trdijo, da ima polno vrednost samo nerabljena znamka, ki je ostala v taksem stanju, kakor jo je pošta prodala. Trdijo tudi, da je gumi nekakšno zaščitno sredstvo proti škodljivemu učinkovanju na papir in barvo znamke. Naposled se ogrevajo za obranitev gumija tudi zaradi tega, ker lahko z njegovo pomočjo natančno ugotove, ali je znamka pristna ali ponarejena.

Te trditve pa ne drže. Ponarejevalci znajo dandanes tako dobro ponarediti gumiranje, da ga tudi pravi strokovnjak ne bo razločil od pravega.

Tudi trditve, da gumi varuje znamke, ne drži. Izkušnje pokažejo navadno prav nasprotno. Celo najčistejši arabski gumi s časom potemi ali dobi rumenkasto ali rjavkasto barvo, ki se loti tudi papirja znamke. Zaradi varčevanja uporabljajo poštne uprave pogosto lepila: ki niso kemično čista in ki učinkujejo zaradi tega na barvo znamke. Vsak zbiralec lahko sam pri svojih znamkah ugotovi, da so se prvotno čiste in bele znamke po letih izpremenile. Pri nekaterih znamkah tudi gumi po letih razpoka in pokvari znamko samo. Slaba stran gumiranih znamk je tudi to, da se te znamke na zraku zvijejo, čeprav so prilepljene. Zbiralec, ki v močno zakurjeni sobi pregleduje svoje zaklade, bo imel dosti dela preden bo poravnal vse znamke.

Zato je skoraj več vzrokov, ki govore proti ohranjenju gumija kakor zanj. Zato pa ni treba z vsake znamke odstraniti lepila. Če dobimo nerabljene znamke, jih pustimo z gumijem. Samo če opazimo prva znamenja porumenevanja ali lomljenja, se ne obotavljamo več in gumi izperimo. Sicer pa zbiramo znamke takšne, kakršne smo dobili. O najdražjih znamkah, ki so že šle skozi nešteto rok in tucete albumov, ne smemo pričakovati, da bodo še zdaj imele pravi gumi. In koliko znamk dobimo tudi nerabljenih samo brez gumija, ker so morali kupci večjih količin znamke oprati, preden so jih pripeljali na pr. iz tropskih krajev, kjer so znamke zlasti občutljive.

Na koncu še nekaj splošnih mišljajev o ohranitvi znamke.

Zaradi učinkovanja svetlobe in zraka se pokažejo pri znamkah pogosto izpremenbe. Nekatere barve na soncu poblede ali čisto izginejo. Zato je dobro, da svojih zakladov nikdar ne kačemo na prejšnji dnevnici svetlobi. Znamke v anilinski barvi so skoraj vse občutljive. Še bolj pa večina nežno barvanih znamk angleških kolonij od leta 1850 dalje.

Tudi na zrak ne smemo pozabiti. Dosti je znamk, ki ne prenesejo zračne, vlažne

Določanje poštne znamke

Preden damo znamko v zbirko, moramo najprej vedeti, kaj predstavlja in kam spada. Album s predtiskom daje tu dosti nasvetov, toda zaveda nas v nezmiselnost, sablonsko zbiranje, medtem ko je namen prave filatelije ta da sami določimo, kam znamka spada. Seveda pa je potreben za točno določanje znamk poseben katalog.

Katalogi, ki izhajajo vsako leto, so razmerno dragi, če si hočemo nabaviti vse. Vendar pa to ni potrebno. Z enim bomo lahko prav dobro izhajali.

Za naše razmere pribijajo v poštev v glavnem nemški katalogi, že radi tega, ker

večina filatelistov drugih jezikov ne zna, pa tudi zato, ker so nemški katalogi cenejši od drugih. Do nedavnega so pri nas filatelisti največ kupovali Senfov katalog, vendar pa z njim niso bili popolnoma zadovoljni, ker je nekoliko površen. Michelov katalog je v zadnjem času dosti boljši zaradi svojih izčrpnih pripomb pri raznih znamkah in zaradi tega, ker navaja tudi naklade znamk, ki so za vsakega filatelista zelo važne. Po nakladi lahko filatelista vidi, ali je vredno kupiti to ali ono serijo priložnostnih znamk, ker lahko spozna po številu izdanih serij, ali se bodo znamke lahko dobile ali ne. Na drugi strani pa je Senfov katalog osnova za najpopolnejši album sedanosti — Borekov album. V ceni sta oba enaka in staneta (evropski del) vsak okoli 50 Din. Manj razširjen je pri nas Zumstejnov katalog, ki izhaja v Švici. Znamke notirajo v njem v švicarskih frankih. Od prej omenjenih katalogov se razlikuje po jasnejših slikah in boljšem papirju. Francoski Yvertov katalog ima večje reprodukcije znamk. Tudi angleški katalogi so dobri, vendar pa se pri nas skoraj ne uporabljajo. Tako torej vidimo, da ima vsak katalog svoje dobre, pa tudi slabe strani. Vsak filatelista naj si potem izbere katalog po svojem okusu. Če dosti menja z inozemstvom, je priporočljivo, da ima več katalogov. Ker bo lahko menjal z večjim številom zbiralec, ki imajo različne kataloge.

Dobro je, da si naroči vsak zbiralec dodatke h katalogom, ki izhajajo mesečno. Tako bo vsak mesec zvedel za vse novosti, pa tudi za spremembe cen posameznih znamk. Ti dodatki niso dragi in ne stanajo niti toliko, kakor katalog sam. Ker izhajajo navadno pri večini katalogov kot priloga filatelistične revije, ima z njimi zbiralec tudi revijo, ki ga pouči o vseh novih odkritjih v filateliji.

Ko znamko dobimo, moramo najprej določiti, iz katere države je. To je navadno prav preprosto, ker je skoraj na vseh znamkah napisano ime države v enem izmed svetovnih jezikov. Tudi s cirilico menda pri nas nihče ne bo imel težav. Nekoliko nerodnejše je pri znamkah, ki nimajo napisanih imen držav, zlasti pri nekaterih starejših.

Ko smo določili državo, je treba s pomočjo kataloga ugotoviti še letnico, kdaj je znamka izšla. To dožemo s pomočjo slike na znamki. Slika in napise natančno pregledamo in jih primerjamo s katalogom. Pogosto so napisi dveh sicer docela enakih znamk različni. Tako vidimo na primer pri francoskih znamkah iz leta 1852, in 1853, da se razlikujejo samo po neki malenkosti. Prve znamke imajo zgoraj napis REPUBLIC, naslednja izdaja pa EMPIRE. Ali pa nemške znamke s sliko orla, ki se razlikujejo samo po tem, da imajo ene napis »Pfennig, druge pa »Pfenning«. Časih je razlika v dveh vrstah znamk malenkostna. Starejše norveške znamke imajo na primer zasečen poštni rob, novejše pa ne.

Pri tej priložnosti naj omenimo še to, da bi moral imeti vsak filatelista dobro povečevalno steklo. Z njim bo najlaže odkril razlike pri posameznih znamkah. Časih so te razlike res tako malenkostne, da jih s prostim očesom ne moremo odkriti, zlasti če imajo znamke še slab žig.

Za manj izkušene zbiralece naj povemo, da so črke v kotih starejših angleških

Gita Gerö:

Cesta brez konca

Ob cestah brez konca, ki se vijejo kakor trakovi skozi gozdove in gorske doline, stoje pogosto preperela znamenja, ki so obledela v solncu in dežju. Čedalje neznanjša postajajo pod sivo, prašno skorjo, ki jim jo prinesejo hitri avtomobili, ko drve brez obzira mimo njih. In prav tako kakor tem znamenjem, se godi ljudem, ki stoje živ dan ob strani. Takšen je bil na primer Janez, mizarski pomočnik Janez Križ. Janez so mu rekli, ker je bilo župniku to ime všeč, in Križ zaradi tega, ker ga je bil nekdo našel pod kamenitim križem na vaškem trgu, kjer ga je bila mati odložila. In da mu ni bilo treba preživeti mladosti v vaški sirotišnici, kakor vsem drugim najlenokom, se je moral zahvaliti samo mizarju Lencu, ki ga je vzel k sebi, ker si je njegova žena tako zelo želela otroka, pa svojega ni dobila. Toda tako, kakor se zodi dopogosto v življenju, se je zgodilo tudi tu. Žena mizarja Lenca je naposled vendar doživela svoj blagoslov, in nekega dne, ko je prišel Janez iz šole domov, je za vrati spalnice prvič zajokal mladi Lenc. Tako se je zgodilo, da najdenček Janez ni ostal domač otrok, ampak samo siromak, ki so ga v hiši trpeli. Toda zadovoljen je bil tudi tako, kajti slabo se mu res ni godilo. Nihče mu ni storil nič hudega, in da ni bil nihče z njim preveč ljubezljiv, tega niti opazil ni, ker pač ljubezni ni bil vajen. Z malim Andrejem se ni nikoli prepjal. Saj je bilo jasno, da se mora vselej umakniti in molčati, ker mora biti hvaležen. Saj je dobival že od prvega dne svoje vsakdanje kosilo, jed in stanovanje. Tako je rekla po-

gosto gospa Lenčeva, ne da bi si bila pri tem mislila kaj hudega. In Janez je mlademu domačemu sinu rad pomagal. Iz odpadkov, ki jih je dobil v delavnici, mu je izdeloval prav lepe reči. Konjičke in ladje in vozove s kolesi, ki so se res premikali, in pogosto, kadar ni bilo nikogar blizu, mu je pripovedoval najbolj čudne reči o gozdu in drevu in skratih, ki uganjajo svoje neumnosti med drevmem. Pripovedovati je znal čudovito lepo, dosti lepše kakor mizarjeva žena. S tovariši svojih let pa Janez ni imel dosti skupnega. Ni se menil za pretepe, indijanske igre in podobno. Bil je tudi dosti nežnejši kakor vsi drugi skoraj dekliško vitez. In če je vneto rezljal kakšno igračo je bil tako resen.

»Ta bi utegnil postati mojster, če bi ga poslali učiti rezbarstva, je nekoč dejal tujec, ki je videl dečka pri delu. Mojster sam pa je bil drugačnega mnenja. Hotel je imeti poceni delovno moč, dokler se Andrej ne bo za delo. In tako je pač prišel Janez za učenca v mizarsko delavnico. Zelo spreten je bil in mojstru, ga ni bilo treba nikoli oštevati. Naposled je iz najlenčka postal pomočnik Janez. Prav hitro je to šlo. Tako hitro skoraj, da se je sam temu čudil. Šele tedaj, ko je lahko položil svoje pomočniško pismo v predal, kjer je spravljali svoje borno imetje, se je prav zavedel, da je že dorasel. Ena in dvajset let! Da, in potem se je še nekaj zgodilo.

Branjevka v sosedni hiši je imela hčer Kristo. Zelo ljubka je bila in njene kite so bile debele kakor roke. Visele so ji čez hrbet in se zibale, kadar je šla po cesti. Ja-

nez je bil vselej vesel, kadar jo je videl skozi okna delavnice. Toda iznada je postalo vse drugače kakor prej, kakor vsa daje prav z jezika in na levi strani prsi mu zarskemu pomočniku Janezu besedica »bog daje prav jezika in na levi strani prsi mu je začelo nekaj butati ob rebra kakor trdne pesti ob težka vrata, ki so sedemkrat zapahnjena. In nič pametnega mu ni prišlo na misel, kar bi z njo govoril. Samo zmeraj bi bil rad hodil z njo, kadar jo je srečal, in govoril o vremenu, ki je bilo zdaj lepo in deževno, kakor je pač navado. Potem pa je nekoč po dolgem premišljevanju vendar šel za njo na izprchod iz mesta, pa se je z njo pogovoril. Kristi je bilo prav in vdeč val krvi ji je zalil obraz kakor bi se bila sravnovala njegovih in svojih besed.

Izlet je bil resnično lep in dekle je bilo kakor kakšna dama z lepo počesanimi lasmi in najlepšo prazniško obleko. Čez pisane poletne planjve je takrat vodil Janez Kristo in daleč daleč sta prišla. In ko je rdeče poplanišsko sonce že skoraj zašlo za gore in gozdove, tedaj sta oba zavila v skrit gostilniški vrt. In gostilničar je rekel: »milostna gospa« in enkrat celo »gospod soproga«. To je Janeza čudno vznemirilo. Hčerku pa je čutil tudi nekaj kakor srečo in ko sta se vračala domov, je boječe stisnil Kristino roko. In zdelo se mu je, kako bi bilo lepo, če bi hči branjevke postala nekoč Križeva mojstrinja. O tem pa ni govoril in samo zaradi tega ne, ker se ni bilo dovolj denarja.

Tako je čas tekel dalje. Andrej se je iznenada nehal brigati za rezljane konjičke in celo indijanske puščice so se zaprasile na postrežju. In preden se je Janez zavedel, je postal tudi Andrej pomočnik, kakor on prej sam, komaj z dvajsetimi leti. In Kriste iznadena ni bilo nekega zimskega

popoldneva, in štiri tedne nato se je poročila z nekom, ki ni bil iz domačega kraja. Ko se je peljala stran z vsem svojim imetjem, tedaj je stal Janez pri oknu in stiskal križe, da so se krivili. Rekel pa ni ničesar in tudi ničesar storil ni. Samo čeljusti so mu postale bolj robate, da so se videle skoraj kosti skozi kožo. In odslej ni šel nikoli več v mesto.

Samo nekoč, kmalu po Kristinem odhodu, mu je rekel mojster: »Nikar si tega ne jemlji preveč k sreči. Saj boš lahko dobil drugo!«

Tedaj pa je Janez odkimal in šel hitrop iz sobe. Da, in potem spet ni dolgo trajalo in mojstrava žena je umrla. Tedaj je tih Janez Križ napravil raket iz najlepšega mecesovega lesa. In ob grobu je stal z mojstrom in z Andrejem. Z istim Andrejem, ki je prvič zaokal takrat, ko je Janez prišel iz šole.

Ko je začelo spomladi spet zeleneti, je prišla nova mojstrinja v hišo. Tedaj je bilo iznenada spet polno življenja v hiši, luputanja vrat, smeha in govorjenja. Stari Lenc se je umaknil v podstrešje. Tam je sedel pogosto tih na toplem solncu in dostikrat se je čez plot pogovarjal z branjevko, ki je živila prav tako sama. Trgovnjeko, ki je živela neki najemnik, ki je prinesel od Bog ve kod vse mogoče stvari. Časih je pogledal Janez po delu za obero starcema. In kadar je branjevka vzela iz žepa pismo, ki ga je poslala Krista iz tujeja mesta, tedaj se je vselej zgodilo, da je Janez hitro odšel s klopi pred hišo. In tedaj je dejal vselej stari Lenc, prav tako kakor takrat, ko se je preselila iz mesta. »Nikar si tega ne jemlji več k sreči, saj boš lahko dobil drugo!«

In Janez je prav tako odkimal kakor takrat. Kaj naj bi bil rekel? In potem je

dobil važno delo. Prav hitro je moral napraviti zibelko iz najboljšega mecesovega lesa. Andrej mu je sam narisal načrt. In Janez je žagal in meril osem dni. Kajti nikoli se mu ni zdelo dovolj udobna, nikoli niso bile krivine dovolj lepe, nikoli niso bile cvetice na njej pisane. Toda naposled je bila le taka, kakor je morala biti, in drobni deček, mali Andrej, je ležal v njej in se cemeril ves dan. Prav tako se je navadil strica Janeza kakor vsi drugi v hiši. Kdo bi mu bil pa znal tako lepo izrezjati konjičke in ladje in vozove s kolesi, ki se resnično obračajo? Tudi je vedel najbolj čudne reči o gozdu in drevesih in skratih, ki uganjajo med vejami svoje neumnosti! Dosti lepše, kakor lastna mati in še celo lepše kakor stari oče, ki mu je polovica zgodbe ostala vselej v brezbojih ustih. In zato tudi mali Andrej ni razumel, zakaj so vsi v hiši jokali, ko je Janez napravil zaboj, v katerem je potem ležal stari oče, lepo ravno, s sklenjenimi rokami.

In dan nato, ko sta se sprehajala po vrtu z nešetimi kiži, je prošil otrok starpga pomočnika, naj mu napravi najlepšo igračo, ki more na svetu biti. In tedaj mu je ta že z drhtečimi prsti napravil majhenko zibelko in ne dosti večji podolgač zaboj iz mecesovega lesa. In ti dve igrači imajo še danes v mizarski delavni na trgu. In nihče več ne ve, kdo ju je napravil. Ne mladi gospodar, ne njegova žena.

Kajti Janez Križ je že davno pozabljen.

In to je zaradi tega, ker žive ljudje, ki stoje zmerom ob strani, kakor znamenja ob cesti, ki se vleče v daljave, v solncu in dežju obleda. Čedalje naznatnejši postanejo pod sivo, prašno skorjo, ki jo puste avtomobili, ko drve mimo njih.